

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា

**ទស្សនាទាន
ស្តីពីទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រ
នៃការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកាកម្ពុជា
២០១៣-២០២០**

**រៀបចំដោយ
ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ**

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា

នគរបាលកម្ពុជា

ស្តីអំពីទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រ

នៃកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកានៅកម្ពុជា

២០១៣- ២០២០

រៀបចំដោយក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ

មាតិកា

- I- សេចក្តីផ្តើម
- II- ក្របខ័ណ្ឌនៃប្រព័ន្ធថវិកាជាន់ឆ្នាំ២០២០
 - ២.១- ប្រព័ន្ធថវិកាជាន់ឆ្នាំ២០២០
 - ២.២- ប្រព័ន្ធថវិកាថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ
- III- ទិសដៅ និងយុទ្ធសាស្ត្រឆ្ពោះទៅរកប្រព័ន្ធថវិកាថ្នាក់ជាតិឆ្នាំ២០២០
 - ៣.១- ទិសដៅកំណត់ប្រព័ន្ធថវិកាថ្នាក់ជាតិ២០១៣- ២០២០
 - ៣.២- យុទ្ធសាស្ត្រឆ្ពោះទៅរកប្រព័ន្ធថវិកាថ្នាក់ជាតិឆ្នាំ២០២០
- IV- លទ្ធផល និងបទពិសោធន៍កំណត់ប្រព័ន្ធថវិកា
 - ៤.១- លទ្ធផលកំណត់ប្រព័ន្ធថវិកាគន្លងមក
 - ៤.២- បទពិសោធន៍កំណត់ប្រព័ន្ធថវិកាគន្លងមក
- V- បណ្តាញគ្នាកំណត់ថ្នាក់ជាតិឆ្នាំ២០២០
- VI- សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

I - សេចក្តីផ្តើម

១- តាមនិយមន័យ **ថវិកា** គឺជាឧបករណ៍នៃ **គោលនយោបាយ** ប៉ុន្តែក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែង រដ្ឋាភិបាលនៃប្រទេសភាគច្រើន មកដល់បច្ចុប្បន្ននៅតែមានការលំបាកក្នុងការធានា និងធ្វើឱ្យសាធារណជនមាន ជំនឿថាថវិការបស់រដ្ឋាភិបាលគឺពិតជាឧបករណ៍របស់គោលនយោបាយ ហើយការអនុវត្តគោលនយោបាយរបស់ រដ្ឋាភិបាលគឺពិតជាដើម្បីបម្រើឱ្យប្រជាពលរដ្ឋប្រកបដោយភាពស័ក្តិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាពប្រាកដមែន។ ម្យ៉ាងទៀត សូម្បីតែការគោរពគោលការណ៍ថវិកាដ៏សំខាន់ ៣ គឺវិន័យថវិកា (រក្សាតុល្យភាព និងមីរភាព) ប្រសិទ្ធភាពវិភាគ ថវិកា (ធានាភាពវិភាគគោលដៅអាទិភាព) និងប្រសិទ្ធភាពបច្ចេកទេសនៃការប្រើប្រាស់ថវិកា (ធានាការប្រើ ប្រាស់ថវិកាប្រកបដោយភាពស័ក្តិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាព) ក៏រដ្ឋាភិបាលនៃបណ្តាប្រទេសមួយចំនួនមកដល់បច្ចុប្បន្ន នៅតែពុំទាន់អាចគោរពបានពេញលេញនៅឡើយ។ ជាក់ស្តែង ប្រទេសភាគច្រើនមកដល់ពេលនេះនៅតែប្រឈម នឹងការធានាការផ្សារភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងគោលនយោបាយ ឬ/និង ទៅនឹងសកម្មភាព ឬ/និង សមិទ្ធកម្ម ទោះជា សម្រាប់ប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍ដែលមានប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកាប្រកបដោយកម្រិតស្តង់ដារអន្តរជាតិ ប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យា ទាន់សម័យ និងមានសមត្ថភាពស្ថាប័ន និងធនធានមនុស្សកម្រិតខ្ពស់ក៏ដោយ។ ក្នុងឯកសារនេះ បញ្ជាក់បញ្ជីបណ្តុះ បណ្តាលសាធារណៈ និងឱនភាពថវិកាខ្ពស់ហួសហេតុនៃបណ្តាប្រទេសមួយចំនួន ព្រមទាំងការចំណាយខ្ពស់ហួសព្រំដែន លើវិស័យមួយចំនួនដូចជាវិស័យយោធា និងប្រព័ន្ធសុវត្ថិភាពសង្គម ដែលបានធ្វើឱ្យប្រទេសទាំងនោះធ្លាក់ទៅក្នុង វិបត្តិហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈខ្ពស់ ដោយសារតែការធ្វេសប្រហែសក្នុងការគោរពគោលការណ៍ថវិកាដ៏សំខាន់ទាំង ៣ ដូចបានរួមបញ្ចូលខាងលើ។

២- ទោះជាយ៉ាងណា បច្ចុប្បន្នប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឬប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកាដែលកំពុង ពេញនិយម ហើយដែលប្រទេសភាគច្រើនបាន និងកំពុងប្រើប្រែងកសាងឆ្ពោះទៅរក ឬ បាន និងកំពុងបន្តកែលម្អ ឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើងតាមរយៈកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈនោះគឺ **ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ផ្អែកលើលទ្ធផល** (Result or Performance Based Public Finance Management or Budgeting System)។ ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកាផ្នែក លើលទ្ធផល ឬសមិទ្ធកម្មនេះ គឺជាប្រព័ន្ធដែលផ្សារភ្ជាប់ការវិភាគថវិកាទៅនឹងសកម្មភាពជាក់ស្តែង និងកម្មវិធី ច្បាស់លាស់ ទៅនឹងគោលបំណងគោលនយោបាយអាទិភាពរបស់ក្រសួង ស្ថាប័ន និងជាពិសេសទៅនឹងគោល បំណងគោលនយោបាយតាមវិស័យ និងរបៀបវារៈគោលនយោបាយថ្នាក់ជាតិរបស់រដ្ឋាភិបាល ដើម្បីធានាថា **ថវិកាជាតិពិតជាដើរតួនាទីជាឧបករណ៍នៃគោលនយោបាយរបស់រដ្ឋាភិបាលប្រកបដោយភាពស័ក្តិសិទ្ធិ និង ប្រសិទ្ធភាពប្រាកដមែន។**

៣- ស្របតាមនិន្នាការជាសកលនេះ កម្ពុជាបានប្តេជ្ញាធ្វើកំណែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ របស់ខ្លួនឆ្ពោះទៅរកស្តង់ដារអន្តរជាតិ **ពោលពីការផ្លាស់ប្តូរជាបណ្តើរៗពីប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកាផ្នែកលើធនធាន និងមជ្ឈការឆ្ពោះទៅប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកាផ្នែកលើលទ្ធផល ឬសមិទ្ធកម្ម និងវិមជ្ឈការ** តាមរយៈកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដែលជាកម្មវិធីរយៈពេលវែង មានលក្ខណៈគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ និងអនុវត្តតាមយុទ្ធសាស្ត្រ៤ ជំហាន ឬ/និង៤ ដំណាក់កាលគឺ **(១)ការបង្កើនភាពជឿទុកចិត្តលើថវិកា (២)ការបង្កើនគណនេយ្យភាពហិរញ្ញវត្ថុ (៣)ការផ្សារភ្ជាប់ថវិកានៅនឹងគោលនយោបាយ និង (៤)ការបង្កើនគណនេយ្យភាពសមិទ្ធកម្ម**។ ដំណាក់កាលទី១ ត្រូវបានចាប់ផ្តើមដាក់ឱ្យអនុវត្តនៅចុងឆ្នាំ២០០៤ និងត្រូវបានអនុវត្តពេញលេញនៅឆ្នាំ២០០៥ ហើយត្រូវបានបញ្ចប់ ដោយជោគជ័យ ជាមួយនឹងការប្រកាសដាក់ឱ្យអនុវត្តដំណាក់កាលទី២ នៅចុងឆ្នាំ២០០៨ ហើយដែលគ្រោងនឹង បញ្ចប់នៅចុងឆ្នាំ២០១៥ បន្ទាប់ពីការដាក់ឱ្យអនុវត្តជំហានទី១ នៃប្រព័ន្ធព័ត៌មានវិទ្យាសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ បានចប់សព្វគ្រប់។ ដំណាក់កាលទី៣ នឹងត្រូវដាក់ឱ្យអនុវត្តព្រមជាមួយនឹងការបញ្ចប់ដំណាក់កាលទី២ នៅចុងឆ្នាំ ២០១៥ ជាមួយនឹងការចាប់ផ្តើមជំហានទី១ នៃកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកានៅដើមឆ្នាំ២០១៥ ដែលនឹងត្រូវដាក់ឱ្យ អនុវត្តពេញលេញនៅឆ្នាំ២០២០ ហើយដែលកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកានេះនឹងក្លាយជាកម្លាំងចលករដ៏សំខាន់ សម្រាប់ដំណាក់កាលទី៣ ដែលគ្រោងនឹងបញ្ចប់នៅចុងឆ្នាំ២០២០ ជាមួយនឹងការដាក់ឱ្យអនុវត្តដំណាក់កាលទី៤ ដែលសម្រួលថាអាចនឹងបញ្ចប់ជាស្ថាពរនូវគោលដៅទាំងបួននៃកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ទាំងមូលនៅក្នុងឆ្នាំ២០២៥។

៤- ដូច្នេះ ឯកសារនេះមានគោលដៅកំណត់ទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រនៃកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកានៅកម្ពុជា ដែលជាស្នូលនៃកំណែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ពិសេសសម្រាប់ដំណាក់កាលទី ៣ និងទី ៤ និង ដែលត្រូវបន្តអនុវត្តជាជំហានៗ និងជាដំណាក់ៗ ដើម្បីធានាដល់ **ការផ្លាស់ប្តូរជាបណ្តើរៗនូវប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកា កម្ពុជាពីការផ្តោតលើធនធាននិងមជ្ឈការ ទៅជាការផ្តោតលើលទ្ធផល ឬសមិទ្ធកម្មនិងវិមជ្ឈការឱ្យបាន ជោគជ័យតាមការគ្រោងទុកពីឆ្នាំ២០១៣ ដល់ឆ្នាំ២០២០** ពោលពីការកែលម្អទៅលើដំណាក់កាលសំខាន់ ទាំងបួននៃវដ្តថវិកាគឺការរៀបចំថវិកា ការអនុម័តថវិកា ការអនុវត្តថវិកា និងការត្រួតពិនិត្យតាមដានវាយតម្លៃ លទ្ធផល។ ទន្ទឹមនឹងនេះ ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកាផ្នែកលើលទ្ធផល ឬសមិទ្ធកម្មនេះ អាចអនុវត្តទៅបានសម្រេច តាមគោលដៅ ទាមទារឱ្យមានសមត្ថភាពមន្ត្រី និងស្ថាប័នសមស្រប មានប្រព័ន្ធប្រតិបត្តិការការងារប្រកបដោយ ភាពស័ក្តិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាព និងជាពិសេស មានប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រង ត្រួតពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃលទ្ធផល ប្រកបដោយឆន្ទៈភាព គណនេយ្យភាព និងការទទួលខុសត្រូវច្បាស់លាស់ ស័ក្តិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាព។ បណ្តា ចំណុចសំខាន់ និងបញ្ហាទាំងនេះ គឺជាកម្មវត្ថុ និងសមត្ថកម្មនៃឯកសារ **ទស្សនាទានស្តីពីទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រនៃ កំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកានៅកម្ពុជាឆ្នាំ២០១៣-២០២០** ដែលត្រូវបានជូនដំណឹង និងពន្យល់លម្អិតនៅក្នុងមាតិកា

សំខាន់៤ ពី (១)ក្របខ័ណ្ឌនៃប្រព័ន្ធថវិកាជាតិខ្មែរ (២)ទិសដៅ និងយុទ្ធសាស្ត្រអនុវត្តឆ្ពោះទៅរក
ប្រព័ន្ធថវិកាខ្មែរ (៣)លទ្ធផល និងបទពិសោធន៍នៃកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកា និង (៤)បណ្តាញការងារ
ជោគជ័យនៃកំណែទម្រង់។

II - ក្របខ័ណ្ឌនៃប្រព័ន្ធថវិកាជាតិឆ្នាំ២០២០

២.១- ប្រព័ន្ធថវិកាជាតិឆ្នាំ២០២០

៥- ប្រព័ន្ធថវិកាជាតិឆ្នាំ២០២០ នឹងត្រូវបានកំណត់តាមរយៈការកែលម្អលើសំណាកកាលទាំង៤ នៃវដ្ត ថវិកាគឺ ការរៀបចំថវិកា ការអនុម័តថវិកា ការអនុវត្តថវិកា និងការតាមដានវាយតម្លៃលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្ម ដូចខាងក្រោម៖

១- ការរៀបចំថវិកា: ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាបស់ក្រសួង ស្ថាប័នដែលមានកំណត់គោល បំណងគោលនយោបាយ និងសូចនាករជាមួយនឹងគោលដៅ គឺជាផែនការថវិកាពាណិជ្ជកិច្ច និងជាឯកសារផ្លូវការ ដែលអនុម័តដោយគណៈរដ្ឋមន្ត្រី។ ឯកសារនេះគឺជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ការរៀបចំថវិកាប្រចាំឆ្នាំ និងជាមូលដ្ឋាន សម្រាប់ការតាមដានវាយតម្លៃលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្មរបស់ក្រសួង ស្ថាប័ន។ ថវិកាប្រចាំឆ្នាំរបស់ក្រសួង ស្ថាប័ន នីមួយៗនឹងត្រូវរៀបចំដោយផ្អែកលើ និងវិភាគទៅតាមរចនាសម្ព័ន្ធគោលនយោបាយរបស់ខ្លួន ពោលគឺគោល បំណងគោលនយោបាយ កម្មវិធី អនុកម្មវិធី និងចង្កោមសកម្មភាព និងទៅតាមរចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រងស្ថាប័នគឺ អគ្គនាយកដ្ឋាន នាយកដ្ឋាន និងការិយាល័យ ឬអង្គភាព ក្រោមឱវាទ ដែលគ្រប់កម្រិតនីមួយៗសុទ្ធតែមាន សូចនាករ និងគោលដៅសម្រាប់វាស់វែងលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្មរបស់ខ្លួន។ ទន្ទឹមនឹងនេះ គណនាថវិកាទាំងនោះ នឹងត្រូវកត់ត្រាទៅតាមចំណាត់ថ្នាក់ថវិកា ៦ ដែលបញ្ជាក់អំពីភូមិសាស្ត្រ រដ្ឋបាល មុខងារ កម្មវិធី សេដ្ឋកិច្ច និង ប្រភពមូលនិធិយ៉ាងច្បាស់លាស់ ដែលពេលនោះការរៀបចំថវិកា និងការប្តូរសរុបថវិកាទាំងការរៀបចំសៀវ ភៅថវិកានឹងត្រូវធ្វើឡើងតាមរយៈប្រព័ន្ធព័ត៌មានវិទ្យាទូទាំងស្រុង។ ច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងប្រចាំឆ្នាំ ដែលរាជរដ្ឋាភិបាលត្រូវដាក់ជូនអង្គការនីតិបញ្ញត្តិអនុម័តគឺនឹងត្រូវរៀបចំ និងវិភាគទៅតាមគោលបំណងគោល- នយោបាយ និងកម្មវិធី ជាមួយនឹងសូចនាករ និងគោលដៅសម្រាប់វាស់វែងលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្មរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដោយភ្ជាប់ជាមួយនឹងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាពាណិជ្ជកិច្ច និងឯកសារលម្អិតសម្រាប់កម្មវិធីនីមួយៗ ដើម្បី ជាដំណោះដំណាង និងគាំទ្រដល់ការការពារគោលបំណងគោលនយោបាយនីមួយៗ។ ដូច្នេះ ថវិកាប្រចាំឆ្នាំនឹងឆ្លុះ បញ្ចាំងអំពីការផ្សារភ្ជាប់ទៅនឹងគោលនយោបាយតាមវិស័យ និងក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ តាមរយៈផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា និងក្របខ័ណ្ឌចំណូល- ចំណាយរយៈពេលមធ្យម ហើយ ដែលគោលនយោបាយតាមវិស័យ និងក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈត្រូវបាន រៀបចំដោយផ្អែកលើគោលនយោបាយជាតិ (យុទ្ធសាស្ត្រតុល្យភាព និងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ) ដូច មានបង្ហាញក្នុងផ្សារក្រាម ១ ខាងក្រោម។ លើសពីនេះទៅទៀត ផ្សារក្រាម ២ ខាងក្រោមបង្ហាញអំពីទំនាក់ទំនងរវាង រចនាសម្ព័ន្ធគោលនយោបាយ (គោលបំណងគោលនយោបាយ កម្មវិធី អនុកម្មវិធី ចង្កោមសកម្មភាព និង សកម្មភាព) និងរចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រងស្ថាប័ន (កម្រិតដឹកនាំ កម្រិតគ្រប់គ្រង និងកម្រិតបច្ចេកទេស) ជាមួយនឹង ការកំណត់យ៉ាងច្បាស់លាស់អំពីលិខិតអំណាច និងកាតព្វកិច្ចស្របតាមគោលនយោបាយ និងតម្លាភាព។

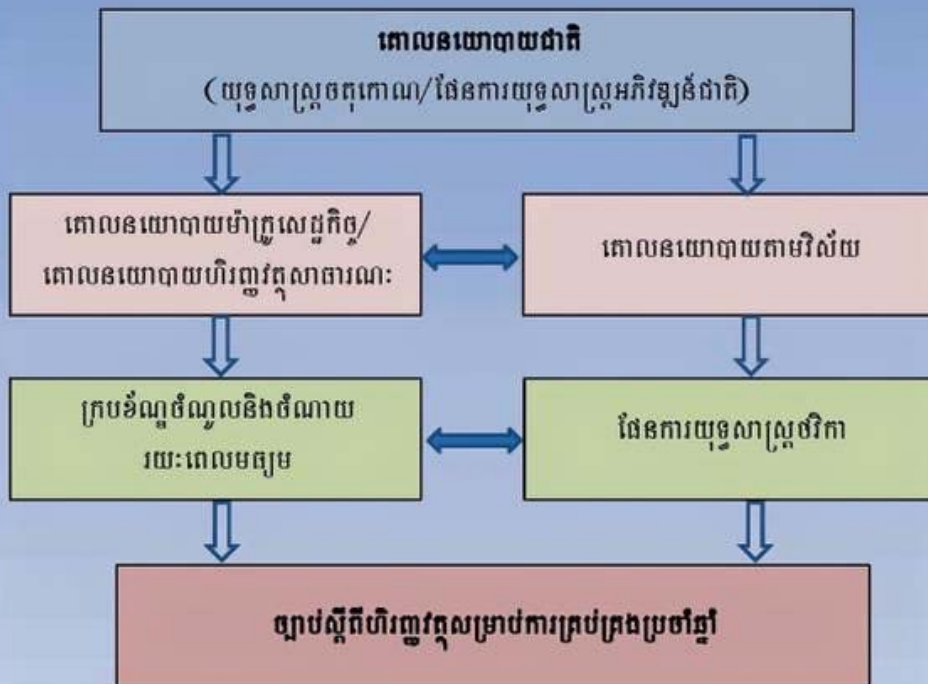
២- ការអនុម័តថវិកា: ការអនុម័តថវិកានឹងត្រូវផ្លាស់ប្តូរទាំងស្រុងពីការអនុម័តលើប្រភេទ និង ជំពូក នៅជាការអនុម័តលើគោលបំណងគោលនយោបាយ កម្មវិធី និងសូចនាករជាមួយនឹងគោលដៅ។ ដូច្នេះ អង្គការនីតិបញ្ញត្តិនឹងផ្តោតការពិនិត្យ និងពិភាក្សាលើសេចក្តីប្រាប់បញ្ជាក់ប្រចាំឆ្នាំ នៅលើលទ្ធផលនៃ គោលបំណងគោលនយោបាយ និងកម្មវិធីប្រសើរជាងការផ្តោតលើប្រភេទ និងជំពូកចំណាយដូចដែលកំពុង អនុវត្តបច្ចុប្បន្ន។ ទន្ទឹមនឹងនេះ អង្គការនីតិបញ្ញត្តិក៏នឹងទទួលបាននូវឯកសារ ព័ត៌មាន និងឯកសារលម្អិត គ្រប់គ្រង ជ្រោយសម្រាប់ការវិភាគ ពិនិត្យ និងពិភាក្សាប្រកបដោយឆន្ទៈភាព គណនេយ្យភាព និងគុណភាពក្នុងការអនុម័ត ថវិកាប្រចាំឆ្នាំ។ ដើម្បីងាយយល់ដំណើរការផ្លាស់ប្តូរមូលដ្ឋាននៃការរៀបចំ និងអនុម័តថវិកានេះ តារាងទី ១ ខាង ក្រោមបង្ហាញអំពីការផ្លាស់ប្តូរពីការវិភាគ និងអនុម័តថវិកាតាមជំពូក និងប្រភេទ នៅជាការវិភាគ និងអនុម័តថវិកា តាមគោលបំណងគោលនយោបាយ កម្មវិធី អនុកម្មវិធី និងចង្កោមសកម្មភាព ដែលមានសូចនាករ និងគោលដៅ ច្បាស់លាស់នៅគ្រប់កម្រិតសម្រាប់តាមដានវាយតម្លៃលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្មដែលសម្រេចបាន។

៣- ការអនុវត្តថវិកា: ការអនុវត្តថវិកានឹងត្រូវធ្វើសមាមាត្រការ និងវិមជ្ឈការឱ្យស្របទៅនឹង ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកាផ្នែកលើលទ្ធផល ពិសេសគឺការផ្លាស់ប្តូរពីប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងពិនិត្យហិរញ្ញវត្ថុទៅជាការតាមដាន វាយតម្លៃលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្ម ទាំងរវាងនីតិបញ្ញត្តិ និងនីតិប្រតិបត្តិ ទាំងរវាងក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ និង ក្រសួងស្ថាប័នជំនាញនៅក្នុងរដ្ឋាភិបាល និងទាំងរវាងនាយកដ្ឋានហិរញ្ញវត្ថុ និងនាយកដ្ឋានជំនាញនៅក្នុងក្រសួង ស្ថាប័ននីមួយៗ។ ទន្ទឹមនឹងនេះ ប្រតិបត្តិការហិរញ្ញវត្ថុទាំងអស់នឹងត្រូវធ្វើតាមរយៈប្រព័ន្ធព័ត៌មានវិទ្យា និងតាមរយៈ ប្រព័ន្ធនានា។ ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុដោយប្រព័ន្ធព័ត៌មានវិទ្យានឹងត្រូវអនុវត្តពេញលេញ កិច្ចប្រតិបត្តិការអនុវត្ត ថវិកាសម្រាប់ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកាផ្នែកលើលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្មនឹងត្រូវបានអនុវត្តពេញលេញ ច្បាប់លទ្ធកម្ម សាធារណៈនឹងត្រូវបានអនុវត្តពេញលេញ និងការគ្រប់គ្រងសាច់ប្រាក់ប្រកបដោយភាពស័ក្តិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាព នឹងត្រូវសម្រេចឱ្យបាន។ ដូច្នេះ ការអនុវត្តថវិកានឹងមានលក្ខណៈសាមញ្ញ ប្រកបដោយភាពស័ក្តិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ ហើយឆ្លើយតបទៅនឹងប្រសិទ្ធភាពបច្ចេកទេសនៃវិភាគភាពស័ក្តិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាពនៃចំណាយ។

៤- ការតាមដានវាយតម្លៃលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្ម: ប្រព័ន្ធតាមដានវាយតម្លៃលទ្ធផល និង សមិទ្ធកម្មប្រកបដោយភាពស័ក្តិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាពនៅគ្រប់កម្រិតត្រូវតែបង្កើត ជាពិសេសរវាងនីតិបញ្ញត្តិ និង នីតិប្រតិបត្តិ រវាងក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ និងក្រសួង ស្ថាប័នជំនាញនៅក្នុងរដ្ឋាភិបាល និងប្រព័ន្ធតាមដាន វាយតម្លៃលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្មនៅក្នុងផ្នែករបស់ក្រសួងស្ថាប័ននីមួយៗ។ ទន្ទឹមនឹងនេះ ប្រព័ន្ធ ឬយន្តការរៀបចំ របាយការណ៍ជាប្រចាំសម្រាប់ផ្នែកក្នុង និងសម្រាប់ផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈក៏ត្រូវបង្កើតឱ្យមានប្រកបដោយភាព ស័ក្តិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាពផងដែរ ដើម្បីបង្កើនគណនេយ្យភាព និងឆន្ទៈភាពចំពោះប្រជាពលរដ្ឋ។

ជំពូកទី១

**ទំនាក់ទំនងរវាងគោលនយោបាយជាតិ គោលនយោបាយតាមវិស័យ
ក្របខ័ណ្ឌរយៈពេលមធ្យម និងថវិកាប្រចាំឆ្នាំ**

សំគាល់៖

- (១) ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ និងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងប្រចាំឆ្នាំអនុម័តដោយនីតិបញ្ញត្តិ។
- (២) គោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច/គោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ និងគោលនយោបាយតាមវិស័យត្រូវធ្វើដោយស្ថាប័នថ្នាក់ជាតិ និងសម្រាប់ជាតិទាំងមូល។
- (៣) ផ្អែកលើ (១) និង (២) ក្រសួង ស្ថាប័នថ្នាក់ជាតិ និងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិរៀបចំក្របខ័ណ្ឌចំណូល និងចំណាយរយៈពេលមធ្យម និងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាដើម្បីស៊ើបអង្កេត និងសម្រាប់ជាមូលដ្ឋាននៃការរៀបចំថវិកាប្រចាំឆ្នាំរបស់ខ្លួន ដើម្បីស៊ើបអង្កេតតាមលំដាប់ដោយនៃថវិកាសាធារណៈ ដើម្បីដាក់បញ្ចូលក្នុងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងប្រចាំឆ្នាំរបស់ជាតិទាំងមូល និងស៊ើបអង្កេតអង្គការនីតិបញ្ញត្តិរៀងរាល់ឆ្នាំ។

តារាង១៖ ការផ្លាស់ប្តូរមូលដ្ឋាននៃការរៀបចំថវិកា និងការអនុវត្តថវិកា				
មូលដ្ឋានចំបូរ		មូលដ្ឋានថ្មី		
ប្រភេទ/ជំពូក	តម្រូវការថវិកា (លានរៀល)	គោលនយោបាយ	សូចនាករ/គោលដៅ	តម្រូវការថវិកា (លានរៀល)
ប្រភេទ ១	១០០ ០០០	(១) គោលនយោបាយទី១	សូចនាករទី១: សូចនាករទី២:	៩៤ ០០០
៦០	៤១ ០០០	១.១- កម្មវិធីទី ១	សូចនាករទី១: សូចនាករទី២:	៤៧ ០០០
៦១	១៤ ០០០	១.១.១- អនុកម្មវិធី		
៦២	១៣ ០០០	១.១.១.១- ចង្កោមសកម្មភាព		
៦៤	៣២ ០០០	១.២- កម្មវិធីទី ២	សូចនាករទី១: សូចនាករទី២:	៤៧ ០០០
ប្រភេទ ២	-	១.២.១- អនុកម្មវិធី		
៦៦	-	១.២.១.១- ចង្កោមសកម្មភាព		
ប្រភេទ ៣	២២ ០០០	(២) គោលនយោបាយទី២	សូចនាករទី១: សូចនាករទី២: សូចនាករទី៣:	១៤១ ០០០
៦៥	២២ ០០០	២.១- កម្មវិធីទី ៣	សូចនាករទី១: សូចនាករទី២:	៤៧ ០០០
ប្រភេទ ៤	១១៣ ០០០	២.១.១- អនុកម្មវិធី		
៦៣	១១៣ ០០០	២.១.១.១- ចង្កោមសកម្មភាព		
		២.២- កម្មវិធីទី ៤	សូចនាករទី១: សូចនាករទី២:	៤៧ ០០០
		២.២.១- អនុកម្មវិធី		
		២.២.១.១- ចង្កោមសកម្មភាព		
		២.៣- កម្មវិធីទី ៥	សូចនាករទី១: សូចនាករទី២:	៤៧ ០០០
		២.៣.១- អនុកម្មវិធី		
		២.៣.១.១- ចង្កោមសកម្មភាព		
សរុប	២៣៥ ០០០	គោលនយោបាយ២/កម្មវិធី៥	សូចនាករ ៥/១០	២៣៥ ០០០

២.២- ប្រព័ន្ធថវិកាថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ

៦- ប្រព័ន្ធថវិកាជាតិឆ្នាំ២០២០ ដែលបានកំណត់ខាងលើ គឺជាប្រព័ន្ធថវិកាផ្នែកលើលទ្ធផល ឬសមិទ្ធកម្ម ដែលទាមទារឱ្យមានរចនាសម្ព័ន្ធគោលនយោបាយ (គោលបំណងគោលនយោបាយ កម្មវិធី អនុកម្មវិធី ចង្កោម សកម្មភាព និងសកម្មភាព) ច្បាស់លាស់ និងរចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រងស្ថាប័ន (កម្រិតដឹកនាំ គ្រប់គ្រង និងបច្ចេកទេស) សមស្រប ព្រមទាំងមានការកំណត់សិទ្ធិអំណាច និងការទទួលខុសត្រូវច្បាស់លាស់នៅគ្រប់កម្រិត ដូចមានបង្ហាញនៅក្នុងផ្សារក្រាម២ ខាងលើ ទើបអាចអនុវត្តទៅប្រកបដោយភាពស័ក្តិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាពបាន។ លើសពីនេះទៅទៀត ផ្សារក្រាម១ បានបង្ហាញអំពីទំនាក់ទំនងនៃការផ្សារភ្ជាប់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំនៅនឹងគោលនយោបាយដែលគោលនយោបាយទាំងនោះអាចមានច្រើនកម្រិត និងត្រូវបានអនុម័តដោយកម្រិតខុសៗគ្នាតាមច្រើនជំពូក ដូចជាផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ និងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងប្រចាំឆ្នាំត្រូវបានអនុម័តដោយអង្គការនីតិបញ្ញត្តិ។ ដូច្នេះប្រព័ន្ធថវិកានេះ គួរតែត្រូវបានប្រើប្រាស់ទាំងនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ដើម្បីធានាឱ្យបាននូវប្រព័ន្ធមានឯកភាព សង្គតិភាព ភាពស័ក្តិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាព ក្នុងការគ្រប់គ្រងថវិកា និងជាពិសេសត្រូវពោលតាមគោលការណ៍គ្រឹះនៃថវិកាទាំង ១១ នៃច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈក្នុងការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ។ ទន្ទឹមនឹងនេះ ក្នុងការកំណត់ប្រព័ន្ធថវិកាថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិគួរយកចិត្តទុកដាក់លើបណ្តាចំណុចសំខាន់ៗ មួយចំនួនដូចខាងក្រោម៖

១- ក្នុងពេលដែលរាជរដ្ឋាភិបាលកំពុងរៀបចំប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ពិសេសការធ្វើវិស័យការ និងវិស័យមុខងារ សិទ្ធិអំណាច និងការទទួលខុសត្រូវជាបណ្តើរៗនៅថ្នាក់រាជធានី-ខេត្ត ថ្នាក់ស្រុក-ខណ្ឌ និងថ្នាក់ឃុំសង្កាត់ គួរតែយកមូលដ្ឋាននៃផ្សារក្រាម ១ និង ២ ខាងលើ ដើម្បីធានាការផ្សារភ្ជាប់ថវិកានៅនឹងគោលនយោបាយ ពិសេសទំនាក់ទំនងរវាងគោលនយោបាយថ្នាក់ក្រោមជាតិ (រាជធានី-ខេត្ត ក្រុង-ស្រុក-ខណ្ឌ និងឃុំ-សង្កាត់) ជាមួយនឹងគោលនយោបាយថ្នាក់ជាតិតាមវិស័យ (ក្រសួង-ស្ថាប័ន) និងគោលនយោបាយជាតិ (កម្រិតប្រទេសទាំងមូល) ជាមួយនឹងការរៀបចំរចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រង និងរចនាសម្ព័ន្ធគោលនយោបាយ ព្រមទាំងការកំណត់សិទ្ធិអំណាច និងការទទួលខុសត្រូវឱ្យបានត្រឹមត្រូវច្បាស់លាស់ ដើម្បីធានាប្រសិទ្ធភាព និងភាពស័ក្តិសិទ្ធិនៃប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ។

២- ម្យ៉ាងទៀត ថ្វីត្បិតតែទិសដៅ និងយុទ្ធសាស្ត្រខាងក្រោមនេះ ផ្តោតជាសំខាន់ទៅលើការកែលម្អ និងការផ្លាស់ប្តូរជាជំហានៗនៃប្រព័ន្ធថវិកាថ្នាក់ជាតិ ប៉ុន្តែមូលដ្ឋាននេះពិតជាអាចយកទៅរៀបចំជាទិសដៅ និងយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់ការកែលម្អ និងផ្លាស់ប្តូរជាជំហានៗនៃប្រព័ន្ធថវិកាថ្នាក់ក្រោមជាតិបាន ពិសេសការកំណត់ឱ្យបានត្រឹមត្រូវច្បាស់លាស់អំពីសិទ្ធិអំណាច និងការទទួលខុសត្រូវនៅក្នុងដំណាក់កាលទាំង ៤ នៃវដ្តថវិកា (ការរៀបចំថវិកា ការអនុម័តថវិកា ការអនុវត្តថវិកា និងការតាមដានវាយតម្លៃលទ្ធផល) នៅគ្រប់ថ្នាក់ទាំង ៣ នៃ

រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងគ្រប់កម្រិតនៃថ្នាក់នីមួយៗ ដើម្បីធានាភាពស័ក្តិសិទ្ធិ ប្រសិទ្ធភាព ធម្មាភាព និង គណនេយ្យភាពនៃប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថ្នាក់ក្រោមជាតិ។

(៣) ដើម្បីធានាឯកភាពភាព ភាពគ្រប់គ្រងជ្រោមជ្រែង សង្គមភាព សុខដុមនីយកម្ម ពិសេស ដើម្បីអាចបូកសរុបបានទាំងថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ត្រូវតែរៀបចំឱ្យមានការឯកភាពទាំងប្រព័ន្ធ និងការ គ្រប់គ្រងគណនេយ្យហិរញ្ញវត្ថុ និងថវិកា ដូចជាការរៀបចំប្លង់គណនេយ្យ និងចំណាត់ថ្នាក់ថវិកាឯកភាព និង ការរៀបចំប្រព័ន្ធបាយការណ៍គណនេយ្យហិរញ្ញវត្ថុឯកភាពជាដើម។ ជាពិសេស គឺព្យួរតែការអនុវត្តថវិកានិងត្រូវ ធ្វើវិសហមជ្ឈការ និងវិមជ្ឈការទៅតាមលំដាប់ថ្នាក់ និងកម្រិតនីមួយៗ ប៉ុន្តែត្រូវរៀបចំមូលដ្ឋាននៃការរៀបចំ និង ការអនុវត្តថវិកាឱ្យមានការឯកភាព ព្រមទាំងត្រូវដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ និងសុំការអនុម័តតាមលំដាប់លំដោយនៃថ្នាក់ក្រោម ជាមួយនឹងការរៀបចំក្របខ័ណ្ឌ និងយន្តការតាមដានវាយតម្លៃលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្មឯកភាព ដើម្បីធានាធម្មាភាព គណនេយ្យភាព ប្រសិទ្ធភាព និងភាពស័ក្តិសិទ្ធិនៃប្រព័ន្ធថវិកា និងការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈរបស់ ជាតិទាំងមូល។

ដូច្នេះ ផ្អែកតាមក្របខ័ណ្ឌនៃប្រព័ន្ធថវិកាថ្មីខាងលើ និងទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រដែលបានកូសបញ្ជាក់ ខាងក្រោម បញ្ជាក់ឱ្យឃើញយ៉ាងច្បាស់អំពីភាពចាំបាច់នៃការធានាសង្គមភាព និងភាពស៊ីសង្វាក់គ្នារវាងកំណែ ទម្រង់ដែលមានលក្ខណៈជាកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធទាំង៣គឺ កំណែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ កំណែ ទម្រង់ការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងកំណែទម្រង់រដ្ឋបាលសាធារណៈ ជាពិសេស ទាមទារឱ្យកំណែ ទម្រង់ទាំង៣នេះ រៀបចំទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រ និងផែនការសកម្មភាពឱ្យប្រទាក់ក្រឡា និងស៊ីសង្វាក់គ្នា ដើម្បី ធានាការព័ទ្រ និងបំពេញឱ្យគ្នាទៅវិញទៅមកប្រកបដោយភាពស័ក្តិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាព ទើបអាចធានាការ សម្រេចបានជោគជ័យនៃកំណែទម្រង់នីមួយៗបាន។

III - ទិសដៅ និងយុទ្ធសាស្ត្រឆ្ពោះទៅរកប្រព័ន្ធថវិកាឆ្នាំ២០២០

៧- តាមទិសដៅនៃកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដែលបានកំណត់តាំងពីតុលាការឆ្នាំ២០០៤ នៅពេលដាក់ឱ្យអនុវត្តដំណាក់កាលទី ១ នោះគឺនឹងសម្រេចបាននូវការលើកកម្ពស់ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈកម្ពុជាឱ្យដល់កម្រិតស្តង់ដារអន្តរជាតិ ឬតំបន់ឱ្យបានត្រឹមឆ្នាំ២០១៥ តាមរយៈយុទ្ធសាស្ត្រ ៤ ជំហាន ឬ/និង ៤ ដំណាក់កាល។ ប៉ុន្តែ ឆ្លងតាមបទពិសោធន៍នៃការអនុវត្តរយៈពេល ៨ ឆ្នាំកន្លងទៅនេះ កំណែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈនេះនឹងមិនអាចសម្រេចបានចប់សព្វគ្រប់មុនឆ្នាំ ២០២៥ បានទេ។ ដូច្នេះ មានន័យថាកំណែទម្រង់នេះនឹងត្រូវការពេលវេលាប្រមាណ ២១ ឆ្នាំ (២០០៥-២០២៥) ពោលគឺ (១) ៤ ឆ្នាំ (២០០៥-២០០៨) សម្រាប់ការសម្រេចបានជាសារវន្តនូវភាពជឿទុកចិត្តបានលើថវិកាដែលជាគោលដៅនៃជំហានទី១ ហើយយុទ្ធសាស្ត្រជាន់ខ្ពស់នេះគឺការពង្រឹងការគ្រប់គ្រង និងការប្រមូលចំណូល ការគ្រប់គ្រងសាច់ប្រាក់ និងការកែលម្អការអនុវត្តចំណាយ (២) ត្រូវការពេលវេលាប្រមាណ ៨ ឆ្នាំ (២០០៩-២០១៥) សម្រាប់ការសម្រេចឱ្យបានជាសារវន្តនូវគណនេយ្យភាពហិរញ្ញវត្ថុដែលជាគោលដៅនៃជំហានទី២ ហើយដែលយុទ្ធសាស្ត្រជាន់ខ្ពស់នេះគឺការដាក់ឱ្យអនុវត្តប្លង់គណនេយ្យ និងមាតិកាថវិកាថ្មី អង្គភាពថវិកា និងប្រព័ន្ធព័ត៌មានវិទ្យាសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ (៣) ត្រូវការពេលវេលាប្រមាណ ៦ ឆ្នាំ (២០១៥-២០២០) ដើម្បីសម្រេចបានជាសារវន្តនូវការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលថវិកានិងគោលនយោបាយដែលជាគោលដៅនៃជំហានទី៣ ហើយដែលយុទ្ធសាស្ត្រជាន់ខ្ពស់នេះគឺការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកា និង (៤) ត្រូវការពេលវេលាប្រមាណ ៥ ឆ្នាំ (២០២១-២០២៥) ដើម្បីសម្រេចបានជាសារវន្តនូវគណនេយ្យភាពសមិទ្ធកម្មដែលជាគោលដៅនៃជំហានទី៤ ហើយដែលយុទ្ធសាស្ត្រជាន់ខ្ពស់នេះគឺការអនុវត្តពេញលេញនូវប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈដោយផ្អែកលើសមិទ្ធកម្ម ដែលជាគោលដៅតុងក្រោយនៃកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ។

៣.១- ទិសដៅគណនេយ្យប្រព័ន្ធថវិកា២០១៣-២០២០

៨- ផ្អែកលើក្របខ័ណ្ឌ ទិសដៅ និងយុទ្ធសាស្ត្រនៃកំណែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈដូចបានកូសបញ្ជាក់ខាងលើ ឃើញថាការងារកែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកាគឺជាស្នូលនៃកំណែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈទាំងមូល ដូច្នេះដើម្បីធានាឱ្យការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ អាចសម្រេចបានជោគជ័យតាមការត្រៀមទុក និងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងចីរភាព ទិសដៅនៃកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកាជាតិ នៅកម្ពុជាត្រូវបានកំណត់ដូចខាងក្រោម៖

១- បន្តពង្រឹង និងពង្រីកការអនុវត្តសកលប្រព័ន្ធថវិកាកម្មវិធី ដើម្បីឆ្ពោះទៅរកការអនុវត្តថវិកាកម្មវិធីពេញលេញនៅឆ្នាំ២០២០ គឺនៅពេលនោះប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកាត្រូវបានផ្លាស់ប្តូរទាំងស្រុងពីប្រព័ន្ធថវិកាផ្អែកលើ

បន្ទាត់មាតិកា នៅជាប្រព័ន្ធថវិកាផ្នែកលើកម្មវិធី ជាមួយនឹងការអនុវត្តពេញលេញនូវប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងផ្នែកលើ លទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្ម។

២- បន្តពង្រឹង និងកែលម្អការអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា ដើម្បីឆ្ពោះទៅអនុវត្តក្របខ័ណ្ឌ ចំណូល និងចំណាយរយៈពេលមធ្យម និងប្រព័ន្ធគណនេយ្យភាពចំពោះសមិទ្ធកម្មពេញលេញនៅឆ្នាំ២០២០ គឺមានន័យថាផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាដែលមានក្របខ័ណ្ឌចំណូល និងចំណាយរយៈពេលមធ្យមនេះ ត្រូវបាន រៀបចំដោយផ្អែកលើក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ និងក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយធារិយវិស័យ ដែលមានសង្គតិភាពទៅនឹងគោលនយោបាយជាតិ (ផែនការយុទ្ធ សាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ និងយុទ្ធសាស្ត្រតុល្យភាព) ព្រមទាំងមានសូចនាករ និងគោលដៅច្បាស់លាស់សម្រាប់វាស់ វែងលទ្ធផលសម្រេចបានរបស់ក្រសួង ស្ថាប័ននីមួយៗ។ ទំនាក់ទំនងរវាងគោលនយោបាយជាតិទៅនឹងថវិកាប្រចាំ ឆ្នាំមានបង្ហាញនៅក្នុងផ្សារក្រាម១ ខាងលើ។

៣- បន្តរៀបចំ និងដាក់ឱ្យអនុវត្តអង្គភាពថវិកា ដើម្បីឆ្ពោះទៅអនុវត្តប្រព័ន្ធគណនេយ្យភាព ផ្ទៃក្នុងក្រសួង ស្ថាប័នឱ្យបានពេញលេញនៅឆ្នាំ២០២០ ពោលគឺការពង្រឹងការទទួលខុសត្រូវរបស់អង្គភាពនីមួយៗ ក្នុងការអនុវត្តមុខងារ និងសកម្មភាពការងាររបស់ខ្លួនដែលត្រូវបានកំណត់ច្បាស់លាស់ ព្រមទាំងមានសូចនាករ និងគោលដៅជាក់លាក់នៅក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធនៃគោលនយោបាយរបស់ក្រសួង ស្ថាប័ននីមួយៗ ដូចមានបង្ហាញនៅ ក្នុងផ្សារក្រាម២ ខាងលើ។

៤- បន្តរៀបចំ និងដាក់ឱ្យអនុវត្តជាជំហាននូវមាតិកាថវិកាថ្មី បង្កគណនេយ្យថ្មី និង ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុដោយប្រព័ន្ធព័ត៌មានវិទ្យាដើម្បីឆ្ពោះទៅសម្រេចឱ្យបាននូវគណនេយ្យភាពហិរញ្ញវត្ថុពេញ លេញមុនឆ្នាំ២០២០ ពោលគឺជាប្រព័ន្ធគណនេយ្យ និងប្រព័ន្ធបាយការណ៍គណនេយ្យ និងហិរញ្ញវត្ថុមួយប្រកបដោយ ភាពច្បាស់លាស់ សុក្រឹត គ្រប់ជ្រុងជ្រោយ និងទាន់ពេលវេលា។

៥- បន្តរៀបចំ និងដាក់ឱ្យអនុវត្តប្រព័ន្ធអនុវត្តថវិកាថ្មី (ការផ្តល់ធានាចំណាយ ការធ្វើលទ្ធកម្ម សាធារណៈ និងការទូទាត់) ដែលស័ក្តិសិទ្ធិ មានប្រសិទ្ធភាព និងសមស្របទៅនឹងប្រព័ន្ធថវិកាថវិកាថ្មីឱ្យបានមុនឆ្នាំ ២០២០ ពោលគឺជាប្រព័ន្ធអនុវត្តថវិកាដែលឆ្ពោះទៅរកលើលទ្ធផល និងមានលក្ខណៈវិសហមជ្ឈការ និងវិមជ្ឈការក្នុង កម្រិតមួយសមស្រប។

៦- ជ្រៀមលក្ខណៈជាបណ្តើរៗ ដើម្បីឈានទៅធ្វើវិសោធនកម្មច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុ សាធារណៈឆ្នាំ២០០៨ ឱ្យបានមុនឆ្នាំ២០២០ សម្រាប់ការអនុវត្តពេញលេញនូវប្រព័ន្ធថវិកាថវិកាថ្មី និងប្រព័ន្ធ គ្រប់គ្រងដោយឆ្ពោះទៅរកលើលទ្ធផល និងមានលក្ខណៈវិសហមជ្ឈការ និងវិមជ្ឈការ។

៣.២- យុទ្ធសាស្ត្រឆ្លងក្រុងកម្រិតទី២០២០

៩- ដើម្បីអាចសម្រេចបានតាមទិសដៅនៃកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកាជាតិ ក៏ដូចជាកំណែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដូចបានកំណត់ខាងលើ រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងត្រូវដាក់ចេញនូវយុទ្ធសាស្ត្រដូចខាងក្រោម៖

១- ពង្រឹងការអនុវត្ត និងបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា៖ ពីឆ្នាំ២០១៣ ដល់២០១៤ ត្រូវត្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃការអនុវត្តនៃការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកានិងមក ដើម្បីស្វែងរកចំណុចខ្លាំង និងចំណុចខ្សោយ ហើយរៀបចំយុទ្ធសាស្ត្រពង្រឹង និងបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្តនៃការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា។ ឆ្នាំ២០១៥ ដាក់នៃការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាឆ្លងកាលៈដូចម្តង (ចាប់ផ្តើមពីក្រសួង ១០ ដែលអនុវត្តថវិកាថវិកា និងអង្គភាពថវិកា) ដើម្បីបង្កើនក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្តិ និងធ្វើឱ្យនៃការថវិកា ៣ ឆ្នាំវិកលនេះ ក្លាយជាឯកសារផ្លូវការ និងជាឯកសារគោលសម្រាប់ចង្អុលទិសដល់ការរៀបចំ និងការវិភាគថវិកាប្រចាំឆ្នាំ ដើម្បីធានាការផ្សារភ្ជាប់ថវិកានៅនឹងគោលនយោបាយ។ បន្ទាប់មក បន្តពង្រឹងការអនុវត្តនេះរៀងរាល់ឆ្នាំ ហើយធ្វើការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញនៅក្នុងឆ្នាំ២០១៧ ឬ២០១៨ ដើម្បីកែលម្អបន្ថែម និងត្រៀមលក្ខណៈសម្រាប់ការអនុវត្តពេញលេញនូវប្រព័ន្ធថវិកាថវិកា និងការគ្រប់គ្រងថវិកាផ្នែកលើលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្ម ពោលគឺគោលបំណងគោលនយោបាយ និងកម្មវិធី ដែលមានស្ថេរភាព និងគោលដៅនៅក្នុងនៃការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកានឹងត្រូវតាមដានវាយតម្លៃលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្មចាប់ពីឆ្នាំ២០២០ តទៅ។

២- ពង្រឹង និងពង្រីកការអនុវត្តសាកល្បងថវិកាថវិកា៖ ពីឆ្នាំ២០១៣ ដល់២០១៤ ត្រូវបន្តពង្រឹង និងបង្កើនសមត្ថភាពនៃការអនុវត្តថវិកាថវិកា ពិសេសរៀបចំយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់ការឈានទៅអនុវត្តថវិកាថវិកា ពេញលេញនៃក្រសួងដែលកំពុងសាកល្បងទាំង ៨។ ឆ្នាំ២០១៥ ដាក់ឱ្យក្រសួងដែលត្រូវអនុវត្តអង្គភាពថវិកាទាំង ១០ អនុវត្តថវិកាថវិកាពេញលេញ ហើយណែនាំ និងជំរុញឱ្យក្រសួងដទៃទៀតចាប់ផ្តើមអនុវត្តថវិកាថវិកាពេញលេញដោយស្ម័គ្រចិត្ត។ បន្ទាប់មក បន្តពង្រឹងការអនុវត្ត និងជំរុញឱ្យក្រសួងស្ម័គ្រចិត្តចូលរួមអនុវត្តថវិកាថវិកាពេញលេញហើយធ្វើការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញនៅក្នុងឆ្នាំ២០១៧ ឬ២០១៨ ដើម្បីកែលម្អបន្ថែម និងត្រៀមលក្ខណៈសម្រាប់ការអនុវត្តពេញលេញនូវប្រព័ន្ធថវិកាថវិកា និងការគ្រប់គ្រងថវិកាផ្នែកលើលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្ម ពោលគឺការផ្លាស់ប្តូរប្រព័ន្ធថវិកាទាំងស្រុងពីថវិកាផ្នែកលើបន្ទាត់មាតិកា នៅជាប្រព័ន្ធថវិកាថវិកា និងការគ្រប់គ្រងដោយផ្នែកលើលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្មចាប់ពីឆ្នាំ២០២០ តទៅ។

៣- ដាក់ឱ្យអនុវត្តអង្គភាពថវិកា៖ ពីឆ្នាំ២០១៣ ដល់២០១៤ ត្រូវបន្តរៀបចំ និងត្រៀមលក្ខណៈសម្រាប់ក្រសួង ១០ (ក្រសួងថវិកាថវិកាទាំង ៨ ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ និងក្រសួងសាធារណការ និងដឹកជញ្ជូន) ដែលត្រូវចាប់ផ្តើមសាកល្បងអនុវត្តអង្គភាពថវិកា។ ឆ្នាំ២០១៥ ដាក់ឱ្យក្រសួងទាំង ១០ អនុវត្តអង្គភាពថវិកាសាកល្បង។ បន្ទាប់មក បន្តពង្រឹងការអនុវត្ត និងជំរុញឱ្យក្រសួងដទៃទៀតចូលរួមដោយស្ម័គ្រចិត្តក្នុងការអនុវត្តអង្គភាពថវិកា ហើយធ្វើការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញនៅក្នុងឆ្នាំ២០១៧ ឬ២០១៨ ដើម្បីកែលម្អបន្ថែម និងត្រៀម

លក្ខណៈសម្រាប់ការអនុវត្តពេញលេញនូវអង្គភាពថវិកានៅគ្រប់ក្រសួង ស្ថាប័ន ជាមួយនឹងការអនុវត្តពេញលេញនូវប្រព័ន្ធថវិកាកម្មវិធី និងការគ្រប់គ្រងថវិកាផ្អែកលើលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្មចាប់ពីឆ្នាំ២០២០ តទៅ។

៤- ដាក់ឱ្យអនុវត្តមាតិកាថវិកាថ្មី ប្លង់គណនេយ្យថ្មី និងប្រព័ន្ធព័ត៌មានវិទ្យាសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ៖ ពីឆ្នាំ២០១៣ ដល់២០១៤ ត្រូវបន្តរៀបចំ និងត្រៀមលក្ខណៈសម្រាប់ការដាក់ឱ្យអនុវត្តវិធានដំបូងនៃមាតិកាថវិកាថ្មី ប្លង់គណនេយ្យថ្មី និងប្រព័ន្ធព័ត៌មានវិទ្យាសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ។ ឆ្នាំ២០១៥ ដាក់ឱ្យអនុវត្តវិធានដំបូងនៃមាតិកាថវិកាថ្មី ប្លង់គណនេយ្យថ្មី និងប្រព័ន្ធព័ត៌មានវិទ្យាសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ។ បន្ទាប់មក បន្តពង្រឹងការអនុវត្តវិធានដំបូងនេះ ហើយធ្វើការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញនៅក្នុងឆ្នាំ២០១៧ ឬ២០១៨ ដើម្បីកែលម្អបន្ថែម និងត្រៀមលក្ខណៈសម្រាប់ការអនុវត្តពេញលេញនូវមាតិកាថវិកាថ្មី ប្លង់គណនេយ្យថ្មី និងប្រព័ន្ធព័ត៌មានវិទ្យាសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ ជាមួយនឹងការអនុវត្តពេញលេញនូវប្រព័ន្ធថវិកាកម្មវិធី និងការគ្រប់គ្រងថវិកាផ្អែកលើលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្មចាប់ពីឆ្នាំ២០២០ តទៅ។

៥- ដាក់ឱ្យអនុវត្តប្រព័ន្ធអនុវត្តថវិកាថ្មី៖ ពីឆ្នាំ២០១៣ ដល់២០១៤ ត្រូវបន្តរៀបចំ និងត្រៀមលក្ខណៈសម្រាប់ការអនុវត្តវិធានដំបូងនៃប្រព័ន្ធអនុវត្តថវិកាថ្មី។ ឆ្នាំ២០១៥ ដាក់ឱ្យអនុវត្តវិធានដំបូងនៃប្រព័ន្ធអនុវត្តថវិកាថ្មី ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃវិធានដំបូងនៃប្រព័ន្ធព័ត៌មានវិទ្យាសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ។ បន្ទាប់មក បន្តពង្រឹង និងកែលម្អការអនុវត្តវិធានដំបូងនៃប្រព័ន្ធអនុវត្តថវិកាថ្មីនេះ ហើយធ្វើការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញនៅក្នុងឆ្នាំ២០១៧ ឬ២០១៨ ដើម្បីកែលម្អបន្ថែម និងត្រៀមលក្ខណៈសម្រាប់ការអនុវត្តពេញលេញនូវប្រព័ន្ធអនុវត្តថវិកាថ្មី ជាមួយនឹងការអនុវត្តពេញលេញនូវប្រព័ន្ធថវិកាកម្មវិធី និងការគ្រប់គ្រងថវិកាផ្អែកលើលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្ម ចាប់ពីឆ្នាំ២០២០ តទៅ។

IV - លទ្ធផល និងបទពិសោធន៍ក្នុងការអនុវត្ត

៤.១- លទ្ធផលក្នុងការអនុវត្ត

១០- ជោគជ័យនៃការអនុវត្តកម្មវិធីតែងតែប្រកបដោយការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ពិសេសការកសាងបានជាមូលដ្ឋាននូវ ភាពជឿទុកចិត្តលើថវិកា ដែលជាគោលដៅចម្បងនៃដំណាក់កាលទីមួយ បានធ្វើឱ្យស្ថានភាពនៃការអនុវត្តថវិកាត្រូវបានផ្លាស់ប្តូរពី ការបង្កបំណុលសាច់ប្រាក់ពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំដោយសារកង្វះសាច់ប្រាក់ដ៏រ៉ាំរ៉ៃ មកជាការជម្រះបំណុលសាច់ប្រាក់ទាំងស្រុង និងការស្យាបាត់ប្រាក់ឱ្យមានអតិបរមាពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំ។ ការផ្លាស់ប្តូរនេះបានធ្វើឱ្យការអនុវត្តថវិកាមានភាពល្អ និងបង្កើនភាពស័ក្តិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាពក្នុងការអនុវត្តថវិកាបានយូរកម្រិត តាមរយៈការបើកផ្តល់ធនធានទាន់ពេលវេលា និងទៅតាមកម្មវិធីចំណាយសម្រាប់បម្រើឱ្យការអនុវត្តសកម្មភាពការងាររបស់ក្រសួង ស្ថាប័ន។ ប្រការដែលកាន់តែមិនអាចបំភ្លេចបាននោះគឺលទ្ធផលនៃភាពជឿទុកចិត្តបានលើថវិកានេះបានផ្តល់លទ្ធភាពឱ្យរាជរដ្ឋាភិបាលអាចស្រាវជ្រាវ និងទប់ស្កាត់បាននូវឥទ្ធិពលនៃវិបត្តិកំហុសហិរញ្ញវត្ថុ និងសេដ្ឋកិច្ចសកលលោក ព្រមទាំងវិបត្តិកូវីដ១៩ និងគ្រោះធម្មជាតិ ដែលត្រូវបានកើតឡើងព្រមទាំងនៅក្នុងអំឡុងឆ្នាំ ២០០៩ ដល់ ២០១១ ដោយមិនបាត់ទៅនឹងបុរេ ឬបោះបង្គោលប្រាក់ដែលអាចនឹងជំរាមកំហែងដល់ការបាត់បង់តុល្យភាព ស្ថិរភាព និងចីរភាពថវិកា ក៏ដូចជាស្ថិរភាព និងចីរភាពហិរញ្ញវត្ថុ និងម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចនោះទេ។

១១- ពិធីណាស់ថា ការងារដែលត្រូវបានផ្តោតជាសំខាន់នៅក្នុងដំណាក់កាលទីមួយនោះគឺ ការងារតែលម្អ និងការពង្រឹងការអនុវត្តថវិកាដែលជាផ្នែកកណ្តាលនៃថវិកា (ឬអាចថាជាផ្នែកកណ្តាលនៃថវិកា) ពោលគឺការតែលម្អ និងការពង្រឹងការប្រមូល និងការគ្រប់គ្រងចំណូល និងការតែលម្អ និងការពង្រឹងការអនុវត្តចំណាយដែលរួមមាន ការផ្តល់ធានាចំណាយ ការធ្វើកិច្ចលទ្ធកម្ម ការគ្រប់គ្រងបំណុល ការគ្រប់គ្រងសាច់ប្រាក់ និងការទូទាត់ ហើយការងារទាំងនេះភាគច្រើនស្ថិតក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃសមត្ថកិច្ចរបស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ។ ជាក់ស្តែងការអនុវត្តចំណូលបានកាន់តែប្រសើរឡើងពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំ ពោលគឺចំណូលត្រូវបានកើនឡើងជារៀងរាល់ឆ្នាំក្នុងមធ្យមភាពប្រមាណជាង ២០% ដែលបានផ្តល់លទ្ធភាពឱ្យរាជរដ្ឋាភិបាលអាចបន្តជំរុញបៀវត្សជូនមន្ត្រីរាជការ និងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ បន្តពង្រឹង និងពង្រីកសេវាសាធារណៈសំខាន់ៗដូចជាសេវាអប់រំ និងសុខាភិបាល ព្រមទាំងបន្តបង្កើនតម្រូវការចំណាយលើការវិនិយោគ ពិសេសហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត។ ប្រការនេះបានធ្វើឱ្យទំហំថវិកាកើនឡើងជារៀងរាល់ឆ្នាំក្នុងមធ្យមភាពប្រមាណជាង ១០% ដែលធ្វើឱ្យទំហំថវិកាជាមធ្យមភាពប្រចាំឆ្នាំក្នុងនីតិកាលទី៤ នេះឡើងដល់ជាង ១០ ៤០០ ពាន់លានរៀលក្នុងមួយឆ្នាំ រៀបរាប់ទៅនឹង ២ ៤០០ ពាន់លានរៀល ក្នុងនីតិកាលទី២ និង ៥ ២០០ពាន់លានរៀល ក្នុងនីតិកាលទី៣។ ទន្ទឹមនឹងនេះ ការរៀបចំហិរញ្ញប្បទានពី

ក្រៅប្រទេសក៏ត្រូវបានកើនឡើងពី ៨ ដង ពិនិត្យកាលទី១ មកនិពិកាលទី៤ ពីព័ត៌មានភាពប្រចាំឆ្នាំជាង ៤២៦ ពាន់លានរៀល នៅក្នុងនិពិកាលទី១ មក ៣ ១០០ ពាន់លានរៀល នៅក្នុងនិពិកាលទី៤។

១២- ទោះជាយ៉ាងណា ការពង្រឹងនិងការបង្កើនភាពជឿទុកចិត្តលើថវិកាត្រូវបាន និងកំពុងបន្តនៅក្នុង ក្របខ័ណ្ឌនៃការអនុវត្តដំណាក់កាលទី២ ដែលគោលដៅចម្បងនៃដំណាក់កាលនេះ គឺការសម្រេចឱ្យបាននូវជំហាន ទី២ គឺ **ការបង្កើនគណនេយ្យភាពហិរញ្ញវត្ថុ** ដែលត្រូវបានប្រកាសដាក់ឱ្យអនុវត្តនៅចុងឆ្នាំ២០០៨។ ដំណាក់កាល នេះ ត្រូវបាន និងកំពុងផ្តោតលើការងារសំខាន់ៗដូចជា (១) ការរៀបចំ និងដាក់ឱ្យអនុវត្តមាតិកាថវិកាថ្មីដែលមាន ភាពច្បាស់លាស់ គ្រប់គ្រងប្រកាស មានសក្តានុពល និងអនុលោមតាមស្តង់ដារអន្តរជាតិ (២) ការរៀបចំ និង ដាក់ឱ្យអនុវត្តប្លង់គណនេយ្យថ្មី ដែលមានភាពច្បាស់លាស់ គ្រប់គ្រងប្រកាស មានសក្តានុពល និងអនុលោមតាម ស្តង់ដារអន្តរជាតិ (៣) ការរៀបចំ និងដាក់ឱ្យអនុវត្តនីតិវិធី និងកិច្ចប្រតិបត្តិការការងារថ្មីក្នុងការអនុវត្តថវិកាក្នុង ក្របខ័ណ្ឌវិស័យការ និងការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធព័ត៌មានវិទ្យាសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ។ ការងារទាំងនេះ បាន និង កំពុងរៀបចំ ហើយមានគោលដៅនឹងដាក់ឱ្យអនុវត្តសកលរូបជំហានទី១ នៅក្នុងឆ្នាំ២០១៥ ខាងមុខ និងរំពឹងថា នឹងត្រូវអនុវត្តពេញលេញនៅក្នុងឆ្នាំ២០១៧។

១៣- ទន្ទឹមនឹងនេះ ដើម្បីធានានិរន្តរភាពនៃកំណែទម្រង់ និងដើម្បីពង្រីកលក្ខណៈសម្បត្តិសម្រាប់បណ្តា ជំហានបន្ទាប់ **ការរៀបចំថវិកាដែលជាផ្នែកដើមនៃវគ្គថវិកា** (ឬអាចថាជាដើមខ្សែ) និង**ការតាមដានវាយតម្លៃ លទ្ធផលដែលជាផ្នែកចុងក្រោយនៃវគ្គថវិកា** (ឬអាចថាជាចុងខ្សែ) ក៏ត្រូវបានចាប់ផ្តើមកែលម្អ និងពង្រឹងជា បណ្តើរៗ តាមរយៈការដាក់ឱ្យអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈនៅក្នុងឆ្នាំ២០០៨ ដែលក្នុងនោះ ដំណើរ ការនៃការរៀបចំថវិកាត្រូវបានចែកជា ៣ ដំណាក់កាលគឺ **(១)ការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា (២) ការរៀបចំកញ្ចប់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំ និង (៣)ការអនុវត្តថវិកាប្រចាំឆ្នាំ**។ ដូច្នេះ អ្វីដែលថ្មី និងសំខាន់នៅក្នុងច្បាប់ ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈថ្មីនេះគឺ ការបន្ថែមដំណាក់កាលទី១ គឺការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាដែល ជាផែនការថវិកាមានលក្ខណៈ ៣ ឆ្នាំវិភិល ទៅក្នុងដំណើរការនៃការរៀបចំថវិកា និងការអនុវត្តធាតុឱ្យជួបគ្នាជាមួយ អនុវត្តសកលរូបថវិកាកម្មវិធី។ ជាក់ស្តែង ការបង្កើនការផ្សារភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងកម្មវិធី និងការបង្កើនគណនេយ្យ ភាពចំពោះសមិទ្ធកម្ម ដែលជាគោលដៅនៃជំហានទី ៣ និងទី ៤ នៃកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ សាធារណៈ និងជាមូលដ្ឋានសំខាន់នៃប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកាផ្នែកលើលទ្ធផល ឬសមិទ្ធកម្ម ដែលត្រូវបានចាប់ផ្តើម អនុវត្តសកលរូបជាបណ្តើរៗមាន **(១)ការរៀបចំ និងដាក់ឱ្យអនុវត្តសក្តានុពលភាពថវិកា ដើម្បីបង្កើនភាពច្បាស់លាស់ គម្រោង គណនេយ្យភាព ភាពស័ក្តិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាព ក្នុងការអនុវត្តការងារ និងការប្រើប្រាស់ថវិកា (២) ការដាក់ឱ្យអនុវត្ត និងបន្តកែលម្អផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា និង (៣)ការដាក់ឱ្យអនុវត្តសកលរូប និងបន្តពង្រឹង និងពង្រីកការអនុវត្តថវិកាកម្មវិធី**។

១៤- ពិតណាស់ថា ការរៀបចំវិវាទបានល្អអាចជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ការអនុវត្តវិវាទ និងការតាមដាន វាយតម្លៃលទ្ធផលបានល្អ ហើយក៏ជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ធានាថាវិវាទពិតជាឧបករណ៍នៃគោលនយោបាយ ឬ វិវាទ ពិតជាបម្រើឱ្យការអនុវត្តសកម្មភាពអាទិភាពដើម្បីធ្វើឱ្យគោលនយោបាយអាចសម្រេចបានតាមគោលដៅ ប៉ុន្តែការ តែងតាំងការរៀបចំវិវាទមានលក្ខណៈសុគតស្មោះ និងត្រូវការពេលវេលាច្រើនជាងការតែងតាំងការអនុវត្តវិវាទ ហើយមិនត្រឹមតែប៉ះពាល់ដល់ការកែសម្រួលរចនាសម្ព័ន្ធស្ថាប័ន និងប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងនៅក្នុងអង្គការនីតិប្រតិបត្តិ ប៉ុណ្ណោះទេ តែថែមទាំងប៉ះពាល់ដល់ការកែសម្រួលនីតិវិធី សិទ្ធិអំណាច និងគណនេយ្យភាព ក្នុងការអនុវត្តវិវាទ របស់អង្គការនីតិប្រតិបត្តិថែមទៀតផង។ ជាក់ស្តែងគ្មានប្រទេសណា ទោះជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍ ដែលមានស្ថាប័ន រឹងមាំ និងមានធនធានមនុស្សគ្រប់គ្រាន់ក៏ដោយ ក៏មិនអាចសម្រេចបាន ការតែងតាំងប្រព័ន្ធទាំងមូលក្នុងរយៈពេល តិចជាង ១០ ឆ្នាំបានទេ។ សម្រាប់កម្ពុជា ក្នុងរយៈពេល ៨ ឆ្នាំ (២០០៥-២០១២)កន្លងទៅនេះ អាចចាត់ទុកថា កំណែទម្រង់បានដើរមកដល់ពាក់កណ្តាលផ្លូវហើយ ដូច្នេះកម្ពុជាអាចនឹងត្រូវការពេលវេលាប្រមាណជា ៨ ឆ្នាំ ទៀតទើបអាចសម្រេចនូវការផ្លាស់ប្តូរប្រព័ន្ធវិវាទទាំងស្រុងបាន។

១៥- ទោះជាយ៉ាងណា ការដាក់ឱ្យអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រវិវាទ និងការអនុវត្តសកម្មភាពវិវាទកម្មវិធី ក្នុងរយៈពេល ៥ ឆ្នាំកន្លងទៅនេះ ថ្វីត្បិតតែមានចំណុចខ្វះខាតដែលត្រូវបន្តកែលម្អ ពង្រឹង និងពង្រីក ប៉ុន្តែវា បានផ្តល់នូវលទ្ធផលវិជ្ជមានជាច្រើន ដែលបាន និងកំពុងក្លាយជាមូលដ្ឋានដ៏សំខាន់ និងរឹងមាំសម្រាប់ការកែប្រែ ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងវិវាទជាបណ្តើរៗ ដូចជា (១)ការយល់ដឹង និងការទទួលយកការផ្លាស់ប្តូរទស្សនៈ និងទម្លាប់នៃ ការរៀបចំវិវាទដោយផ្ដោតលើគាតុតូល (ចំនួនគណនាដែលត្រូវយកទៅដាក់តាមមាតិកាវិវាទ) ទៅជាការ រៀបចំវិវាទដោយផ្ដោតលើគាតុចេញ (លទ្ធផលនៃគោលនយោបាយដែលត្រូវអនុវត្ត) (២)ការបង្កើនការយកចិត្ត ទុកដាក់ក្នុងការរៀបចំគោលបំណងគោលនយោបាយរបស់ក្រសួង ស្ថាប័នឱ្យបានល្អ និងឆ្លើយតបទៅនឹងគោល នយោបាយជាតិស្រស់ និងគោលនយោបាយថ្នាក់ជាតិ (ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ និងយុទ្ធសាស្ត្រ ចតុកោណ) សម្រាប់ជំនាញអំណាច និងការការពារដើម្បីប្រកួតជាមួយគោលបំណងគោលនយោបាយអាទិភាព ដ៏ទៃទៀតក្នុងការទាញយកកញ្ចប់វិវាទដែលមានកម្រិត (៣)ការបង្កើតបាននូវកម្មវិធី និងយុទ្ធសាស្ត្រអាទិភាព ព្រមទាំងអនុកម្មវិធី និងចង្កោមសកម្មភាព ដែលជាយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់ការអនុវត្ត និងសម្រេចឱ្យបានតាមគោល នៅនៃគោលបំណងគោលនយោបាយ (៤)ការបង្កើតបាននូវសូចនាករ និងគោលដៅទៅតាមកម្រិតនៃចង្កោម សកម្មភាព អនុកម្មវិធី និងកម្មវិធី ព្រមទាំងគោលបំណងគោលនយោបាយ ដែលជាមូលដ្ឋានសម្រាប់វាស់វែង និងតាមដានវាយតម្លៃលទ្ធផល (៥)បង្កើតបាននូវទស្សនៈនៃការរៀបចំវិវាទពហុឆ្នាំ ដើម្បីធានាចីរភាព ប្រសិទ្ធភាព និងភាពស័ក្តិសិទ្ធិនៃការវិវាទវិវាទ (៦)បង្កើតបានសុក្រឹតភាពក្នុងការគណនាតម្រូវការវិវាទ និង ការវិវាទប្រចាំឆ្នាំចំពោះគោលដៅ និង (៧)បង្កើតបានមួយកម្រិតនូវតម្លាភាព គណនេយ្យភាព និងការទទួលខុសត្រូវ រវាងអង្គភាពម្ចាស់វិវាទដែលមានតួនាទីអនុវត្តសកម្មភាពផ្ទាល់ (នាយកដ្ឋានជំនាញ) និងអង្គភាពគ្រប់គ្រងវិវាទ

(នាយកដ្ឋានហិរញ្ញវត្ថុ) ទោះជាការគោរពជាដាច់ខាតនៃច្បាប់ និងការធ្វើរបាយការណ៍នៅមានចំណុចខ្វះខាត ច្រើនដែលត្រូវបន្តកែលម្អក៏ដោយ។ ម្យ៉ាងទៀត ការបន្តពង្រឹង និងពង្រីកជាជំហានៗលើផ្នែកទាំង ២ ពីការកែលម្អ ជាបណ្តើរៗឈានទៅរកការផ្លាស់ប្តូរទាំងស្រុងនៃការរៀបចំថវិកា ពីការផ្អែកលើឆ្នាំ (ថវិកាមាតិកា) ទៅជាការរៀបចំថវិកាផ្អែកលើឆ្នាំចេញ (ថវិកាលទ្ធផល ឬថវិកាសមិទ្ធកម្ម) និងការពង្រឹង និងបង្កើនជាបណ្តើរៗ ឈានទៅរកការអនុវត្តពេញលេញ និងគ្រប់គ្រងជ្រោយជំងឺប្រព័ន្ធតាមដានវាយតម្លៃលទ្ធផលប្រកបដោយធម្មភាព គណនេយ្យភាព ប្រសិទ្ធភាព និងភាពស័ក្តិសិទ្ធិ។ លើសពីនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលក៏បាន និងកំពុងជំរុញការអនុវត្តកំណែ ទម្រង់ដ៏សំខាន់ និងដែលជាកំណែទម្រង់ដែលមានលក្ខណៈជាប្រព័ន្ធ ព្រមទាំងបំពេញឱ្យបានទៅវិញទៅមកនោះគឺ កំណែទម្រង់រដ្ឋបាល និងកំណែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិក្នុងក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយវិស័យ មជ្ឈការ និងវិមជ្ឈការ ដែលនឹងកាន់តែជួយគាំទ្រ និងជំរុញដល់ការអនុវត្តប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឬ ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកាផ្នែកលើលទ្ធផល ឬសមិទ្ធកម្ម ពិសេស ប្រព័ន្ធតាមដានវាយតម្លៃលទ្ធផលនៃការអនុវត្ត គោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលទាំងថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ប្រកបដោយធម្មភាព គណនេយ្យភាព ប្រសិទ្ធភាព និងភាពស័ក្តិសិទ្ធិ។

១៦- ដូច្នេះ ទិសដៅដ៏ចម្បងនៃកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈដែលត្រូវធ្វើការ ផ្លាស់ប្តូរជាបណ្តើរៗពីប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឬប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកាផ្អែកលើឆ្នាំចេញ និងមជ្ឈការ ឆ្ពោះទៅប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឬប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកាផ្អែកលើលទ្ធផល ឬសមិទ្ធកម្ម និងវិមជ្ឈការ គឺជាការផ្លាស់ប្តូរប្រព័ន្ធទាំងមូល និងមានផលប៉ះពាល់ដល់កិច្ចប្រតិបត្តិការងារ ដល់ការប្រើប្រាស់ និងគ្រប់គ្រង ធនធានមនុស្ស ដល់ធនធានម៉ូឌុលគ្រប់គ្រង និងចាត់តាំងស្ថាប័ន និងដល់ការផ្លាស់ប្តូរការគ្រប់គ្រង ដែលជាការងារ សុពលភាព និងត្រូវការពេលវេលា ព្រមទាំងត្រូវការឆន្ទៈទាំងកម្រិតនយោបាយ និងបច្ចេកទេសខ្ពស់ ជាពិសេសលុះ ត្រាតែមានការដឹកនាំ គ្រប់គ្រង និងសម្របសម្រួលការងារកំណែទម្រង់ប្រកបដោយភាពហ្មត់ចត់ ម៉ឺងម៉ាត់ អំណត់ និងព្យាយាមកម្រិតខ្ពស់ ព្រមទាំងមានទិសដៅ និងយុទ្ធសាស្ត្រច្បាស់លាស់ និងយន្តការគ្រប់គ្រង ត្រួតពិនិត្យជា ប្រចាំប្រកបដោយភាពស័ក្តិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ ទើបអាចធានាសម្រេចបានជោគជ័យ។ លើសពីនេះ តម្រូវ ឱ្យមានកិច្ចសហការប្រកបដោយភាពជាម្ចាស់ ការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ និងសកម្មភាពគ្រប់គ្រងពីគ្រប់ជំហានទាំងអស់ ជាពិសេស ត្រូវធានារក្សាឱ្យបាននូវសង្គមភាព និងភាពសុខដុមនីយកម្មរវាងកំណែទម្រង់ទាំងអស់ និងសំខាន់ៗ ទាំង ៣ ដែលមានលក្ខណៈជាកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធនោះគឺ **កំណែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ កំណែទម្រង់ រដ្ឋបាលសាធារណៈ និងកំណែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ។**

៤.២- បទពិសោធន៍កំណែទម្រង់ថវិកាទូទម្រង់

១៧- ទោះជាប្រទេសនីមួយៗ នៅលើសកលលោកអាចមានហេតុផលផ្សេងៗគ្នា និងប្រើសមិទ្ធកម្មអភិក្រមផ្សេងៗគ្នាក្នុងការធ្វើកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកា ឬប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈក៏ដោយ ប៉ុន្តែបទពិសោធន៍ជាសកលបានបង្ហាញថាប្រទេសភាគច្រើនលើសលប់បាន និងកំពុងធ្វើកំណែទម្រង់ឆ្ពោះទៅរក**ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឬប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកាផ្នែកលើលទ្ធផល ឬសមិទ្ធកម្ម ដែលមានលក្ខណៈវិសាមញ្ញភាព និងវិមជ្ឈភាព**។ ពិចណាស់ថាការដែលប្រទេសនីមួយៗ មានហេតុផល និងប្រើសមិទ្ធកម្មអភិក្រមផ្សេងៗគ្នានោះ គឺដោយសារតែលក្ខណៈសម្បត្តិ និងស្ថានភាពនៃប្រទេសនីមួយៗ ឬ/និង ចំណុចចាប់ផ្តើមនៃប្រទេសនីមួយៗ មានលក្ខណៈខុសគ្នា។ ប៉ុន្តែ អ្វីដែលប្រទេសនីមួយៗចង់បាននោះ គឺអត្ថប្រយោជន៍នៃប្រព័ន្ធនេះដែលអាចធានាឱ្យមានការគោរពតាមគោលការណ៍គ្រឹះ ១១ យ៉ាងដែលមានចែងក្នុងច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ និងដែលជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ធានាការរក្សាវិន័យថវិកា (រក្សាតុល្យភាព និងចីរភាព) ប្រសិទ្ធភាពវិភាគថវិកា (ធានាការវិភាគចំពោះការអភិវឌ្ឍន៍) និង ប្រសិទ្ធភាពបច្ចេកទេសនៃការប្រើប្រាស់ថវិកា (ធានាការប្រើប្រាស់ថវិកាប្រកបដោយភាពស័ក្តិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាព)។ គោលការណ៍គ្រឹះទាំង ១១ នោះរួមមាន (១)ភាពជាអាជ្ញា (២)ការិយបរិច្ឆេទ មានកាលកំណត់មួយឆ្នាំ (៣)ភាពគ្រប់គ្រងប្រចាំថ្ងៃ (៤)ឯកត្តភាព (៥)សកលភាព (៦)វិសេសភាព (៧)តុល្យភាព (៨)គណនេយ្យភាព (៩)តម្លាភាព (១០)ស្ថិរភាព និង (១១)សមិទ្ធកម្ម។

១៨- ចាប់ពីដើមទសវត្សរ៍ឆ្នាំ១៩៩០ មក រដ្ឋាភិបាលនៃបណ្តាប្រទេសជាច្រើននៅលើសកលលោកបានចាប់ផ្តើមធ្វើកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិការបស់ខ្លួន ដោយបញ្ចូលទៅក្នុងវិធីសាស្ត្រនៃការរៀបចំថវិកាទូទម្រង់ និងវិធាននៃការរៀបចំថវិកាដោយផ្ដោតលើលទ្ធផលក្នុងកម្រិតណាមួយ។ ជាក់ស្តែង ដូចជាប្រទេសនូវវែលហ្ស៊ីលែន កាណាដា និងចក្រភពអង់គ្លេសជាដើម ដែលបានផ្លាស់ប្តូរការគ្រប់គ្រងពីការផ្តោតការត្រួតពិនិត្យលើធាតុចូល និងធនធាន ទៅជាការគ្រប់គ្រងដែលមានភាពទន់ភ្លន់ និងផ្តោតជាសំខាន់លើការតាមដានវាយតម្លៃលើការសម្រេចបានលទ្ធផល ឬសមិទ្ធកម្ម ហើយដែលនិន្នាការនៃការផ្លាស់ប្តូរប្រព័ន្ធ និងការគ្រប់គ្រងនេះ ត្រូវបានបន្តរីកចម្រើនជាបន្តបន្ទាប់នៅគ្រប់តំបន់ទូទាំងពិភពលោករហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ន។ ពិចណាស់ថា ទន្ទឹមនឹងគោលដៅប្រសិទ្ធភាព និង ភាពស័ក្តិសិទ្ធិនៃការប្រើប្រាស់ថវិកា ឬនៃប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកាទាំងមូល ដែលត្រូវបានយល់ថាជាគោលដៅចាំបាច់ត្រូវតែសម្រេចឱ្យបាននោះ ក៏ឆ្លងតាមការវិវត្តនៃវិទ្យាសាស្ត្រ នយោបាយ និងសង្គម បណ្តាគោលដៅ ឬលក្ខខណ្ឌដ៏ទៃទៀតក៏ត្រូវបានរកឃើញថាចាំបាច់ និងត្រូវឱ្យមានផងដែរ ដូចជា គណនេយ្យភាព តម្លាភាព និងការពិតគួរជាធម្មតាជាដើម។

១៩- ដូច្នេះ មានន័យថា និយមន័យនៃថវិកាគឺជាឧបករណ៍នៃគោលនយោបាយ និងគោលការណ៍ សំខាន់ៗនៃថវិកាវិន័យថវិកា ប្រសិទ្ធភាពវិភាគថវិកា និងប្រសិទ្ធភាពបច្ចេកទេសនៃការប្រើប្រាស់ថវិកា គឺនៅ

ដែលមិនបានផ្លាស់ប្តូរទេ អ្វីដែលត្រូវបានផ្លាស់ប្តូរនោះគឺវិធីសាស្ត្រ និងយន្តការនៃការគ្រប់គ្រង និងការអនុវត្ត ក្នុងគោលដៅតាមប្រព័ន្ធថវិកាពិតជាឆ្លើយតបទៅនឹងគោលការណ៍សំខាន់ៗទាំង ៣ និងនិយមន័យនៃថវិកាខាង លើ។ ទន្ទឹមនឹងនេះ ដោយសារមានចំណុចខ្លាំង និងចំណុចខ្សោយនៃវិធីសាស្ត្រនីមួយៗ និងអាស្រ័យទៅតាម ស្ថានភាពជាក់ស្តែងនៃប្រទេសនីមួយៗ វិធីសាស្ត្រ និងប្រភេទនៃការរៀបចំថវិកាលើសពីមួយ ត្រូវបានប្រើប្រាស់ នៅក្នុងប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកានៃប្រទេសមួយចំនួន។ ទោះជាមានការហៅឈ្មោះផ្សេងៗគ្នាខ្លះក៏ដោយ តែជារួម បច្ចុប្បន្នមានវិធីសាស្ត្រ ៣ ក្នុងការរៀបចំថវិកាគឺ (១) **ថវិកាតាមមាតិកា** ការរៀបចំថវិកាដោយផ្អែកលើបន្ទាត់ មាតិកាថវិកា (២) **ថវិកាកម្មវិធី** គឺជាការរៀបចំថវិកាដោយផ្អែកលើកម្មវិធី និង (៣) **ថវិកាសមិទ្ធកម្ម** គឺជាការ រៀបចំថវិកាដោយផ្អែកលើលទ្ធផល ឬសមិទ្ធកម្ម។ តាមបទពិសោធន៍ជាអន្តរជាតិ ត្រូវបានទទួលស្គាល់ថាមាន ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកា ២ ប្រភេទ គឺ (១) **ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកាបែបបុរាណ** ដែលជាប្រព័ន្ធប្រើថវិកាតាមមាតិកា និង ការគ្រប់គ្រងផ្ដោតលើតាតុចូល និងមានលក្ខណៈមជ្ឈការខ្ពស់ និង (២) **ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកាបែបសំនើប** ដែលជា ប្រព័ន្ធប្រើវិធីសាស្ត្រថវិកាកម្មវិធីផង និងថវិកាសមិទ្ធកម្មផង ហើយការគ្រប់គ្រងផ្ដោតលើតាតុចេញ (លទ្ធផល ឬសមិទ្ធកម្ម) និងមានលក្ខណៈវិមជ្ឈការ។ ប្រព័ន្ធទី ២ នេះគឺជាប្រព័ន្ធកំពុងពេញនិយមដែលប្រទេសភាគច្រើន កំពុងអនុវត្ត ឬកំពុងធ្វើកំណែទម្រង់ឆ្ពោះទៅរក ដូចដែលកម្ពុជាបាន និងកំពុងធ្វើដំណើរឆ្ពោះទៅរកក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃ កម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ និងដែលយុទ្ធសាស្ត្រនៃការឆ្ពោះទៅរកប្រព័ន្ធនេះគឺជាកម្មវត្ថុនៃ ឯកសារទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រនៃកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកានៅកម្ពុជា ២០១៣-២០២០ នេះ។

២០- នៅកម្ពុជា កំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកាពិតប្រាកដត្រូវបានចាប់ផ្តើមពីការដាក់ឱ្យអនុវត្ត ច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈនៅឆ្នាំ២០០៨ ដែលបានចែកការរៀបចំថវិកាជា៣ ដំណាក់កាលគឺការរៀបចំ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាសម្រាប់រយៈពេល ៣ ឆ្នាំវិកិល ការរៀបចំកញ្ចប់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំ និងការអនុវត្តថវិកា ប្រចាំឆ្នាំ។ ប្រការនេះ បានតម្រូវឱ្យគ្រប់ក្រសួង ស្ថាប័នកសាងគោលបំណងគោលនយោបាយ ព្រមទាំងកម្មវិធី ឬយុទ្ធសាស្ត្រអាទិភាព ដែលអាចសម្រេចបាន និងឆ្លើយតបទៅនឹងគោលនយោបាយតាមវិស័យ និងផែនការ យុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិក៏ដូចជាយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណ។ ដូច្នេះ ក្រសួង ស្ថាប័នបានហ្វឹកហាត់អស់ ៦ ឆ្នាំកន្លងមក ហើយនូវការផ្លាស់ប្តូរពីការរៀបចំថវិកាដោយផ្ដោតលើមាតិកាថវិកា មកជាការផ្ដោតលើកម្មវិធី ឬយុទ្ធសាស្ត្រ អាទិភាព និងគោលបំណងគោលនយោបាយដែលក្រសួងស្ថាប័នចង់អនុវត្ត និងសម្រេចឱ្យបានលទ្ធផលដែលត្រូវ ឆ្លុះបញ្ចាំងតាមរយៈសូចនាករ និងគោលដៅ។ មានន័យថា ការរៀបចំថវិកានៅកម្ពុជាមិនត្រឹមតែត្រូវបានតម្រូវ ដោយច្បាប់ និងមានយន្តការសម្រាប់ផ្សារភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងគោលនយោបាយតាមរយៈផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា ៣ ឆ្នាំវិកិល ដែលជាគោលដៅនៃជំហានទី ៣ នៃកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈប៉ុណ្ណោះទេ តែថែមទាំងត្រូវបានអនុវត្ត ៦ ឆ្នាំរួចមកហើយ ទោះជាមានចំណុចខ្លះខាតដែលត្រូវកែលម្អក៏ដោយ។ ទន្ទឹមនឹង នេះ ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុកំពុងរៀបចំការត្រួតពិនិត្យនិងវាយតម្លៃលើការអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា

នយោបាយដែលរួមមាន ពោលបំណងពោលនយោបាយ កម្មវិធី និងអនុកម្មវិធី ព្រមទាំងចង្កោមសកម្មភាព ដែល មានសូចនាករ និងគោលដៅសម្រាប់វាស់វែងលទ្ធផលនៅក្របកម្រិតនីមួយៗ។ ដូច្នេះ ដើម្បីអាចអនុវត្តប្រព័ន្ធ គ្រប់គ្រងថវិកាផ្នែកលើលទ្ធផលបានពេញលេញ លុះត្រាតែមានព័ត៌មានច្បាស់លាស់ គ្រប់ជ្រុងជ្រោយ លម្អិត សុក្រឹត និងទាន់ពេលវេលា ទើបអាចយកមកវិភាគ វាយតម្លៃ និងធ្វើជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ការវិភាគថវិកា និង ត្រួតពិនិត្យ តាមដានវាយតម្លៃលទ្ធផលបាន។ ផ្អែកលើបទពិសោធន៍ និងការយល់ឃើញទាំងនេះហើយ ដែល ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុបានរៀបចំគ្រឿងបន្លំមូលដ្ឋានដើម្បីដាក់ឱ្យអនុវត្តអង្គភាពថវិកា ដាក់ឱ្យអនុវត្តមាតិកា ថវិកាថ្មី ដាក់ឱ្យអនុវត្តនីតិវិធីនៃកិច្ចប្រតិបត្តិការអនុវត្តថវិកាថ្មីក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃការដាក់ឱ្យអនុវត្តប្រព័ន្ធព័ត៌មានវិទ្យា សម្រាប់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ ដែលមានបង្ហាញ និងពន្យល់លម្អិតនៅក្នុងផ្នែកទី ៣ នៃ ឯកសារនេះ។

V- បទដ្ឋានកត្តាអំណាចជាតិ

២៣- ក្នុងការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រខាងលើឆ្ពោះទៅរកទិសដៅនៃប្រព័ន្ធថវិកាឆ្នាំ២០២០ ប្រាកដជាដឹងថាប្រទេស
នូវការលំបាក និងបញ្ហាប្រឈមមួយចំនួនជាមិនខាន ដែលជាបទពិសោធន៍បណ្តាចំណុចគន្លឹះ និងជាកត្តាដែល
ជោគជ័យ ដែលត្រូវយកចិត្តទុកដាក់នោះគឺរួមមានដូចខាងក្រោម៖

១- ព្រះបញ្ជីនភាពស័ក្តិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាពនៃប្រព័ន្ធ៖ ពិពណ៌នាថាការបាត់បង់ ឬការសម្រេច
បាននូវភាពស័ក្តិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាពទាបពីភាពច្រើនដោយសារភាពមិនច្បាស់លាស់ ឬភាពទន់ខ្សោយនៃប្រព័ន្ធ
ដែលរួមមានរចនាសម្ព័ន្ធតោលនយោបាយ រចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រងស្ថាប័ន និងការកំណត់សិទ្ធិអំណាច និងការទទួល
ខុសត្រូវពុំបានច្បាស់លាស់ និងប្រកបដោយឥរិយាបថ និងគណនេយ្យភាពដែលទំនាក់ទំនងនេះ មានបង្ហាញនៅ
ក្នុងផ្សាក្រាមៗ។ ដូច្នេះទោះជាមានការលំបាក និងសុពលភាពខ្លះ ដែលអាចនឹងកើតឡើងក្នុងការរៀបចំរចនា
សម្ព័ន្ធទាំងនេះ និងការកំណត់ឱ្យបានច្បាស់លាស់ ប្រកបដោយឥរិយាបថ និងគណនេយ្យភាពនៅគ្រប់កម្រិត
ក៏ដោយ ក៏ពុំមានជម្រើសផ្សេងទៀតក្នុងការបង្កើនភាពស័ក្តិសិទ្ធិ និង ប្រសិទ្ធភាពនោះ ហេតុនេះដាច់ខាតត្រូវតែ
ពុះពារ ដោយចាប់ផ្តើមពីផ្នែក ឬកន្លែងដែលងាយមុន ហើយជាបណ្តើរៗ ឈានទៅកែលម្អ ឬកែសម្រួលទាំងស្រុង
ស្របតាមយុទ្ធសាស្ត្រកំណែទម្រង់ជាជំហានៗ និងជាជំណាក់ៗ។

**២- ព្រះបញ្ជីនភាពស័ក្តិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាពនៃការតាមដានវាយតម្លៃ និងការប្រើប្រាស់
លទ្ធផលនៃលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្ម៖** ការតាមដានវាយតម្លៃលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្មគឺជាផ្នែកចុងក្រោយនៃវគ្គ
ថវិកាមែនតែគឺជាផ្នែកដ៏សំខាន់បំផុតសម្រាប់ប្រព័ន្ធថវិកាកម្មវិធី និងប្រព័ន្ធថវិកាសមិទ្ធកម្ម ពិសេសការគ្រប់គ្រង
ផ្នែកលើលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្មជាមួយនឹងវិស័យហេតុការណ៍ និងវិស័យការងារ។ លើសពីនេះ ទាមទារឱ្យមានការ
ផ្លាស់ប្តូរពីការផ្តោតការត្រួតពិនិត្យលើធាតុចូល (ថវិកា សម្ភារៈ ឧបករណ៍ និងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ)
មកជាការតាមដានវាយតម្លៃលើធាតុចេញ (សកម្មភាព គោលដៅនៃស្ថាប័ន លទ្ធផលនៃសកម្មភាព និង
របាយការណ៍លទ្ធផល) ទើបលទ្ធផលនៃការតាមដានវាយតម្លៃនោះអាចប្រើប្រាស់បានប្រកបដោយ ភាពស័ក្តិសិទ្ធិ
និងប្រសិទ្ធភាព និងអាចបង្កើនប្រសិទ្ធភាពវិភាគ និងប្រសិទ្ធភាពបច្ចេកទេសនៃការប្រើប្រាស់ថវិកាបាន។ ដូច្នេះ
ទោះជាមានការលំបាក និងសុពលភាពខ្លះ ដែលអាចកើតឡើងក្នុងការផ្លាស់ប្តូរនេះក៏ដោយ ជាពិសេស អាចពាក់ព័ន្ធ
ដល់ការកំណត់ និងបែងចែកមុខងារឱ្យបានច្បាស់លាស់រវាងអាជ្ញាធរសវនកម្មជាតិ ក្រសួងទំនាក់ទំនងជាមួយ
រដ្ឋសភា ព្រឹទ្ធសភា និងអធិការកិច្ច អគ្គាធិការដ្ឋានរបស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ និងសវនកម្មផ្ទៃក្នុងរបស់
ក្រសួងស្ថាប័ន ក៏ពុំមានជម្រើសផ្សេងដែរសម្រាប់ការបង្កើនប្រសិទ្ធភាពវិភាគ និងប្រសិទ្ធភាពបច្ចេកទេសនៃការ
ប្រើប្រាស់ថវិកា ព្រមទាំងសម្រាប់ការបន្តកែលម្អជាប្រចាំនូវសកម្មភាព កម្មវិធី និងគោលបំណងគោលនយោបាយ
ដើម្បីធានាការឆ្លើយតបទៅនឹងគោលដៅនៃគោលនយោបាយអាទិភាពរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល។ លើសពីនេះ គួរតែ
បង្កើតឱ្យមានយន្តការច្បាស់លាស់ និងរឹងមាំនៅកម្រិតរដ្ឋាភិបាលដើម្បីតាមដានវាយតម្លៃលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្ម

របស់គ្រប់ក្រសួង ស្ថាប័នប្រចាំឆ្នាំ ដោយផ្អែកលើផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាដែលមានគោលបំណងគោលនយោបាយ កម្មវិធី ក្រមទាំងស្រុងនានា និងគោលដៅច្បាស់លាស់ និងត្រូវបានអនុម័តដោយរាជរដ្ឋាភិបាលចាប់ពីឆ្នាំ២០១៥ តទៅ។

៣- ត្រូវបង្កើនផលិតភាពការងារ តាមរយៈការបង្កើនសមត្ថភាពមន្ត្រី និងស្ថាប័ន៖ បញ្ហាផលិត ភាពការងារនឹងក្លាយជាបញ្ហាសំខាន់សម្រាប់កម្ពុជាទាំងក្នុងវិស័យសាធារណៈ និងវិស័យឯកជន ជាពិសេសក្នុង ពេលដែលសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាកាន់តែទំនើបកម្ម និងសមាហរណកម្មនៅក្នុងតំបន់និងពិភពលោក។ ទំនើបកម្ម សេដ្ឋកិច្ចមានន័យថា ត្រូវការកម្រិតជំនាញកាន់តែខ្ពស់ ហើយសមាហរណកម្មសេដ្ឋកិច្ចមានន័យថា អនុញ្ញាតឱ្យ ពលកម្មហូរចូលមកដោយសេរី ពេលនោះមិនថាតែបុគ្គលទេស្ម័យតែស្ថាប័នក៏ត្រូវប្រឈមនឹងការប្រកួតប្រជែង ដែរ ដូច្នេះផលិតភាពការងារនឹងមិនអាចប្រកួតប្រជែងបានទេ។ ហេតុនេះ ដាច់ខាតត្រូវតែមានគោលនយោបាយ និង យុទ្ធសាស្ត្រកសាងសមត្ថភាពច្បាស់លាស់ គ្រប់ជ្រុងជ្រោយ និងរយៈពេលវែង ទើបអាចធានាមិនត្រឹមតែសម្រាប់ បម្រើឱ្យការអនុវត្តនីតិវិធីនៃកំណែទម្រង់នេះទេ តែសម្រាប់ចីរភាពការងារយូរអង្វែងរបស់ប្រទេសជាតិទាំងមូល។

៤- ត្រូវបង្កើនឆន្ទៈ ការប្តេជ្ញា ភាពជាម្ចាស់ ភាពសកម្មគ្រប់គ្រង និងការទទួលខុសត្រូវនៅ ក្របកម្រិត៖ ជាការពិតតាមបទពិសោធន៍ឃើញថាទាំងកម្រិតថ្នាក់ដឹកនាំ កម្រិតគ្រប់គ្រង និងកម្រិតជំនាញនៅ តាមក្រសួង ស្ថាប័ននៅពុំទាន់មានឆន្ទៈ ការប្តេជ្ញាចិត្ត ភាពជាម្ចាស់ ភាពសកម្មគ្រប់គ្រង និងការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ ចំពោះកំណែទម្រង់នៅឡើយ ហើយពេលខ្លះកម្រិតទាំងនោះក៏នៅពុំទាន់មានទស្សនៈរួម និងអាចស្វែងរកការ ឯកភាពគ្នាបានឆាប់នៅឡើយទេនៅតាមក្រសួង ស្ថាប័ន ទោះជាមានបង្កើតយន្តការគ្រប់គ្រាន់តាំងពីកម្រិតក្រសួង ស្ថាប័ន (ក្រុមការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈតាមក្រសួង ស្ថាប័ន) និងថ្នាក់អន្តរក្រសួង (គណៈកម្មាធិការដឹកនាំការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ) រួចហើយក៏ដោយ។ ដូច្នេះ ចាំបាច់ត្រូវ តែពង្រឹងយន្តការដឹកនាំ គ្រប់គ្រង និងសម្របសម្រួលនេះឡើងវិញ ដើម្បីបង្កើនឆន្ទៈ ការប្តេជ្ញាចិត្ត ភាពជាម្ចាស់ ភាពសកម្មគ្រប់គ្រង និងការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ចំពោះកំណែទម្រង់ ដែលជាកត្តាសំខាន់ និងចាំបាច់សម្រាប់ការ អនុវត្តនីតិវិធីនៃយុទ្ធសាស្ត្រនេះប្រកបដោយជោគជ័យ។

៥- ត្រូវបង្កើនកិច្ចសហការ និងសម្របសម្រួលឱ្យកាន់តែស័ក្តិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាព រវាងកំណែ ទម្រង់ទី១ និងសំខាន់ៗក្រុមទាំងមានចរិតជាកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធទាំង ៣ (កំណែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ សាធារណៈ កំណែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងកំណែទម្រង់រដ្ឋបាល)៖ ពិតណាស់ថាកិច្ច សហការ និងសម្របសម្រួលកន្លងមកពិតជាមាន ប៉ុន្តែនៅតែត្រូវការពង្រឹង និងត្រូវការបង្កើតយន្តការឱ្យកាន់តែ ច្បាស់លាស់ ទាំងកម្រិតបច្ចេកទេស គ្រប់គ្រង និងដឹកនាំ ព្រោះមិនត្រឹមតែដើម្បីធានាសង្គមភាពប៉ុណ្ណោះទេ តែវាជាកត្តាកំណត់ជោគជ័យរបស់កំណែទម្រង់នីមួយៗ ក៏ដូចជាកំណែទម្រង់ទាំងអស់របស់រាជរដ្ឋាភិបាល។

VI - សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

២៤- ដូច្នេះ កំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកានៅកម្ពុជាបាន និងកំពុងដើរលើផ្លូវត្រូវ ហើយស្របទៅនឹងនិន្នាការ កំណែទម្រង់ជាសកល ព្រមទាំងបាន និងកំពុងផ្តល់ផ្នែក និងវឌ្ឍនភាពជាទីលើកទឹកចិត្ត។ ទន្ទឹមនឹងនេះ វឌ្ឍន ភាព និងបទពិសោធន៍ដែលទទួលបានកន្លងមកពិតជាបានផ្តល់នូវទស្សនៈ ចំណេះដឹង និងមូលដ្ឋានដ៏រឹងមាំ ធ្វើឱ្យ យើងមានជំនឿថា យើងពិតជាមានសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ការបន្តអនុវត្តកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកាប្រកប ដោយជោគជ័យតាមទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រដែលបានក្នុងសប្តាហ៍ខាងលើ ដើម្បីឈានទៅសម្រេចឱ្យបាននូវការ ផ្លាស់ប្តូរប្រព័ន្ធថវិកាកម្ពុជាទាំងស្រុង ពិប្រព័ន្ធថវិកាតាមបន្ទាត់មាតិកា និងការគ្រប់គ្រងផ្ដោតលើធាតុចូល ទៅជា ប្រព័ន្ធថវិកាមុខវិជ្ជា និងការគ្រប់គ្រងផ្ដោតលើលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្ម ជាមួយនឹងវិស័យហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងវិស័យការងារនៅ ឆ្នាំ២០២០ ដែលជាមូលដ្ឋានដ៏សំខាន់ ចាំបាច់ និងថែមទាំងជាកត្តាកំណត់ជោគជ័យនៃការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈទាំងមូល។

២៥- ពិតណាស់ថា យើងក៏នឹងត្រូវជួបប្រទះនូវបញ្ហាប្រឈម ការលំបាក និងភាពស្មុគស្មាញមួយចំនួន ពិសេសសម្រាប់កំណែទម្រង់ទាំង ៣ ដែលមានលក្ខណៈជាក់កំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធ ប៉ុន្តែបើយើងពិតជំនុំអត្ថប្រយោជន៍ ដែលយើងទទួលបាន ហើយនឹងបន្តទទួលបាននោះគឺពិតជាមានតម្លៃលើសលប់ទៅនឹងការបង់ថ្លៃទាំងនេះ **«គ្មាន លទ្ធផលណាដែលបានមកដោយមិនមានការបង់ថ្លៃនោះទេ ហើយក៏គ្មានកំណែទម្រង់ណាដែលសម្រេចបានដោយ មិនមានការលះបង់នោះដែរ»** ម៉្យាងទៀតយើងក៏គ្មានជម្រើសដែរ ដូចប្រសាសន៍របស់សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតី តេជោ **ហ៊ុន សែន** នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាមានប្រសាសន៍ថា **«ធ្វើកំណែទម្រង់រាល់ មិនធ្វើកំណែ ទម្រង់ស្តាប់»**។ ទន្ទឹមនឹងនេះ ក្នុងស្ថានភាពវិវត្តយ៉ាងលឿននៃសេដ្ឋកិច្ច សង្គម និងបច្ចេកវិទ្យា ពិសេសនាសម័យ ទំនើបកម្ម និងសមាហរណកម្មនេះ បាន និងកំពុងជំរុញឱ្យទាំងបុគ្គល ទាំងស្ថាប័ន ទាំងវិស័យឯកជន ទាំងវិស័យ សាធារណៈ ទាំងកម្រិតជាតិ ទាំងកម្រិតតំបន់ និងទាំងកម្រិតអន្តរជាតិ មិនត្រឹមតែត្រូវធ្វើប្រតិបត្តិការប្រកបដោយ ភាពរស់រវើក ព្រមទាំងត្រៀមលក្ខណៈជាតិច្នៃសម្រាប់ការកែលម្អ និងកែទម្រង់ឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើងជាប្រចាំ ប៉ុណ្ណោះទេ តែថែមទាំងត្រូវគិតគូរឱ្យបានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ និងទូលំទូលាយហួសពីព្រំសីមារបស់ខ្លួនក្នុងការវិភាគ និងការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្ត ទើបអាចធានាស្ថិរភាព និងនិរន្តរភាពបាន។

២៦- ទោះជាយ៉ាងណា ដូចបានក្នុងសប្តាហ៍មកខាងលើថា លទ្ធផល និងបទពិសោធន៍ដែលទទួលបាន ជាមួយនឹងការអនុវត្តប្រតិបត្តិការសាងសង់បានយ៉ាងល្អកន្លងមក ពិតជាបញ្ជាក់ពីសមត្ថភាព និងការត្រៀមលក្ខណៈ គ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ប្រែក្លាយទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកាឆ្នាំ២០១៣-២០២០ នេះ ឱ្យក្លាយជាមគ្គុទ្ទេសក៍ ពិតប្រាកដក្នុងការបន្តអនុវត្តកំណែទម្រង់ថវិកាជាជំហាន។ ឆ្ពោះទៅរកការសម្រេចឱ្យបាននូវការផ្លាស់ប្តូរប្រព័ន្ធ

ថវិកាតាមមាតិកាបច្ចុប្បន្ន នៅជាប្រព័ន្ធថវិកាកម្មវិធី និងការគ្រប់គ្រងផ្ដោតលើលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្ម ដែលជាប្រព័ន្ធប្រកបដោយភាពស័ក្តិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាព ដើម្បីឈានទៅតាមការរក្សាឱ្យបាននូវគោលការណ៍ថវិកាជាមូលដ្ឋាន ៣ គឺវិន័យថវិកា (រក្សាតុល្យភាព និងចីរភាព) ប្រសិទ្ធភាពវិភាគថវិកា (តាមការវិភាគចំពោះគោលដៅអាទិភាព) និងប្រសិទ្ធភាពបច្ចេកទេសនៃការប្រើប្រាស់ថវិកា (តាមការប្រើប្រាស់ថវិកាប្រកបដោយភាពស័ក្តិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាព) ព្រមទាំងគោលការណ៍គ្រឹះនៃការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈទាំង ១១ ដូចបានកូសបញ្ជាក់ខាងលើ ដែលជាមូលដ្ឋានសំខាន់ និងចាំបាច់សម្រាប់ការរក្សាស្ថិរភាព និងរដ្ឋបាលនៃថវិកា នៃហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ និងនៃម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច ដើម្បីធានាកំណើន ការងារ សមធម៌ និងប្រសិទ្ធភាព សម្រាប់បម្រើឱ្យគោលដៅកាត់បន្ថយភាពក្រីក្ររបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ដែលជាទិសដៅគោលនយោបាយអាទិភាពរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល។